

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim Eğitimi Bilim Dalı

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN
YAPILDIĞI FİZİKİ MEKÂNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
(VAN İLİ ÖRNEĞİ)**

Recep ORĞUN

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2016

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN
YAPILDIĞI FİZİKİ MEKÂNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

(VAN İLİ ÖRNEĞİ)

Recep ORĞUN

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Metin UÇAR

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2016

KABUL VE ONAY

Recep Orđun tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekânların Değerlendirilmesi(Van İli Örneği)” başlıklı bu çalışma, 28.06.2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Metin UÇAR

(Denetman)

Yrd. Doç. Dr. Ali DÜZGÜN

(Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Seyhan KALAYCI

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Doç. Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporum sadece Yüzüncü Yıl Üniversitesi yerleşkesinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..... Yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

28.06.2016

Recep Orğun

ÖZET

ORĞUN, Recep. *Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekânların Değerlendirilmesi (Van İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2016.

Bu araştırma Van merkez Tuşba, İpekyolu ve Edremit ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarında bulunan görsel sanatlar derslerinin işlendiği fiziki mekânların tespit edilmesi, tespit edilen bu mekânların sanat eğitiminin amacına ulaşmasındaki fiziki yeterliliğini ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Van ili üç merkez ilçesindeki (Edremit, İpekyolu, Tuşba) 16ortaöğretim (lise) kurumunda yapılmıştır. Bu okulların 6 tanesinde seçmeli olan görsel sanatlar dersinin öğretmen eksikliği ve okul idaresinin tasarrufu nedeniyle seçilmediği, 10 okuldan 2'sinde ise görsel sanatlar dersine ait bir atölye olmadığı tespit edilmiştir. Çalışma toplam 200 orta öğretim öğrencisine uygulanmıştır. Çalışma tekniği olarak anket çalışması yapılmış, anketler okullarında atölyesi olanlar için ayrı atölyesi olmayanlar için ise ayrı hazırlanmıştır. Anketler, evet ve hayır şeklindeki 25'er kapalı uçlu sorudan oluşturulmuştur. Sonuçların frekans ve yüzdeleri Microsoft Office Excel programı kullanılarak analiz edilmiş, elde edilen sonuçlar ilgili bölümlerde tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırma yapılan okullardan 8 tanesinde atölye bulunduğu 2'sinde atölye bulunmadığı tespit edilmiştir. Atölyesi bulunmayan okuldaki öğrencilerin durumdan olumsuz etkilendikleri ve dersin amacına ulaşmadığını, Atölyesi okullardaki öğrencilerin ise atölyelerin olmasından memnun oldukları ancak yeterli donanım ve fiziki özellikleri taşımadığından dolayı olumsuz etkilendikleri saptanmıştır. Ayrıca okul idarelerinin ve ailelerin sanat eğitimi ile ilgili konuya duyarlı olmadıklarına yönelik bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu veriler Van'daki ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitimi derslerinin yapıldığı fiziki mekânların dersin hedefine ulaşmasına uygun olmadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler

Van, sanat eğitimi, görsel sanatlar eğitimi, atölye, ortaöğretim.

ABSTRACT

ORĞUN, Recep. *The Evaluation Of Physical Spaces Used In For The Education Of Art In Secondary Education Instituons (Van Province Sample)*, Master's Thesis, Van, 2016.

This study is aim to ascertain the physical spaces where the art classes are taught and measure the physical fitness of these ascertained spaces to reach goal of art education.

The research carried out in sixteen secondary schools(high school) in three central district of van (Edremit, İpekyolu, Tuşba) in 2013-2014 education year. It's ascertained that in six of these schools art lesson, which is an elective course, isn't selected because of the lack of teacher and initiative of school, administration and there isn't an art class belonging to art lesson in two. Out of ten schools.the survey study is made for the research, different surveys are preparedfor the schools those have art class and those haven't. The surveys consist of twenty- five close- ended questions with yes no. The frequency and percentage of result was analyzed by using Microsoft Office Excel and the results obtained are presented in tabulars in related parts.

It's ascertained that there is art class in eight schools but there isn't art class in two schools that the survey carried out. It's found out that the students in the schools that are deprived of art class are affected negatively with this, and the lesson can't reach it's goal, but the students in the schools that have art class are pleased with this. however, those students are also affected negatively because of the lack of equipment and physical characteristics. In addition, it's found out that the school managements and the families are insensitive to art education. These daha shows that physical spaces for teaching art lesson in secondary school institutions in vana re not suitable for the lesson to achieve it's aim.

Key Words

Van, art education, art lesson teaching, class, secondary education.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BİLDİRİM	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
SUNUŞ	vii
KISALTMALAR	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	12
1.1.Sanat ve Sanat Eğitimi	12
1.1.1. Sanat Kavramı.....	12
1.1.2. Sanat Ne İçin Vardır?.....	13
1.1.3. Sanat Eğitimi.....	15
1.1.4. Sanat Eğitiminin Gerekliliği	18
1.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Süreci	22
1.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	22
1.2.2. Cumhuriyet Dönemi.....	24
1.2.3. İsmail Hakkı Tonguç ve Gazi Eğitim Enstitüsü.....	27
1.3. Görsel Sanatlar Dersleri	29
1.3.1. Orta Öğretim(Lise) Okul Düzeyinde Plastik Sanatlar Eğitimi.....	31
1.4. Görsel Sanatlar Dersinde Ortam	31
1.4.1. Görsel Sanatlar Atölyesi Nasıl Olmalıdır?.....	32
1.5. Sanat Eğitiminde Karşılaşılan Problemler	35
2. PROBLEM DURUMU	38
2.1. Problem	38
2.2. Amacı	39
2.3. Araştırmanın Alt Amaçları	39
2.4. Araştırmanın Önemi	39
2.5. Sınırlılıklar	39
2.6. Tanımlar	40

3. YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırmanın Modeli	41
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Verilerin Toplanması	41
3.4. Verilerin Çözümlemesi	41
4. BULGULAR.....	42
4.1. Bulgular.....	42
4.2. Anket Sonuçları	43
4.3. Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Uygulanan Anket Bulguları	47
4.4. Görsel Sanatlar Atölyesi bulunmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Sayıları ve Yüzdeleri	61
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	70
5.1. Sonuç	70
5.2. Öneriler.....	72
KAYNAKÇA	74
EKLER.....	76
Ek 1. Okullarında Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunan Öğrenciler İçin Hazırlanmış Anket Formu	76
Ek.2. Okullarında, Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunmayan Öğrenciler İçin Hazırlanmış Anket Formu.....	79
Ek.3. Araştırma Kapsamındaki Okullar	82
Ek.4. İzin Belgeleri	83

SUNUŞ

Bu araştırma ortaöğretimde görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziki mekânların tespitini sağlamak; bu alanların fiziki ve donanımsal özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca, dersin İşlendiği fiziki mekânların, dersin işlenişi ve öğrenci tutumları üzerindeki etkisini belirlenmeye yönelik yapılmıştır.

Görsel sanatlar dersi ağırlıklı olarak uygulamalı bir ders olduğundan, dersin işlendiği alanların dersin gerektirdiği şartlara uygun olması gerekmektedir. Aksi takdirde görsel sanatlar dersi belirlenmiş amaç ve öğrenci kazanımlarına ulaşmada zorluk yaşayacaktır. Bu nedenle görsel sanatlar dersinde öncelikle kullanılabilir bir atölye bulunması ve gerekli donanıma sahip olması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı Van ili merkez üç ilçesinde, (Edremit İpekyolu, Tuşba) ortaöğretim okullarından 16'inde yapılan çalışma sonucunda görsel sanatlar dersinin işlendiği alanları tespiti sağlanmıştır. Ortaya çıkan sonuçların dersin işlenişi ve öğrenci tutumları üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonunda elde edilen sonuçların ve önerilerin görsel sanatlar dersinin daha verimli geçmesi, eksikliklerin giderilmesi adına uzmanlara ve sanat eğitimcilerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitiminin yapıldığı fiziki mekânların değerlendirilmesini sağlamak adına yaptığım araştırmada, hoşgörüsünü ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın, Yrd. Doç. Dr. Metin UÇAR'a, çalışmalarımın her aşamasında manevi desteğini ve zamanını esirgemeyen eşime teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca anket uygulamalarında, desteğini esirgemeyen Van ili milli eğitim müdürleri, okul idarecileri ve görsel sanatlar öğretmenlerine teşekkür ederim.

KISALTMALAR

A.B.D.	.....	Amerika Birleşik Devletleri
AND.	.....	Anadolu
D.V.D.	.....	Digital Versatile Disc (Çok Amaçlı Sayısal Disk)
İ.M.K.B.	.....	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
M.E.B.	.....	Milli Eğitim Bakanlığı
m.	.....	Metre
Örn.	.....	Örnek
s.	.....	Sayfa
U.S.E.K.	.....	Ulusal Sanat Eğitimcileri Kurumu
vb.	.....	Ve Benzeri
y.y.	.....	Yüzyıl

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Sayıları	43
Tablo 2: Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Yüzdeleri.....	44
Tablo 3 Görsel Sanatlar Atölyesi Olmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Yüzdeleri	45
Tablo 4 : Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Oranları	46
Tablo 5: Görsel sanatlar dersinde atölyenizi kullanabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	47
Tablo 6: Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar büyük olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	47
Tablo 7: Görsel sanatlar atölyenizde resim çalışırken kullandığınız malzemeleri saklayabileceğiniz dolaplarınız var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	48
Tablo 8: Görsel sanatlar atölyenizde kullanabileceğiniz lavabolar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	49
Tablo 9: - Görsel sanatlar atölyenizde yeteri kadar masa ve sandalye (tabure) var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	49
Tablo 10: Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar ışık aldığını düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	50
Tablo 11: Görsel sanatlar atölyenizin havalandırma durumu yeterli mi? Sorusuna verilen yanıtlar.	50
Tablo 12: Görsel sanatlar atölyenizde çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz panolar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	51
Tablo 13: Görsel sanatlar atölyenizde ünlü sanatçıların çalışmalarının kopyaları var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	52
Tablo 14: Görsel sanatlar atölyenizde müzik dinleye biliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	52
Tablo 15: Görsel sanatlar atölyenizde projeksiyon, televizyon, DVD, gibi elektronik cihazlar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	53
Tablo 16: Görsel sanatlar atölyenizde atık malzemeleri saklayabileceğiniz bir yer var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	54
Tablo 17: Görsel sanatlar atölyenizde şövale, büst, model kaidesi gibi dersi destekleyici araçlar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	54
Tablo 18: Görsel sanatlar atölyenizin karartma perdeleri var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	55
Tablo 19: Görsel sanatlar atölyenizin oturma düzeni sizce uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	55
Tablo 20: Görsel sanatlar atölyenizin olması sizi mutlu ediyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	56
Tablo 21: Görsel sanatlar atölyenizin olması yaratıcılığınızı olumlu etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	56

Tablo 22: Görsel sanatlar atölyeniz olmasaydı, bu durum sizin için bir kayıp olur muydu? Sorusuna verilen yanıtlar.	57
Tablo 23: Görsel sanatlar atölyenizin olması sizce öğretmenizin daha etkili ders işlemesini etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	57
Tablo 24: Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar temiz olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	58
Tablo 25: Görsel sanatlar atölyenizde çöp kutusu ve temizlik malzemeleri var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	58
Tablo 26: Görsel sanatlar atölyenizi rahat bir çalışma ortamı olarak görüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	59
Tablo 27: Görsel sanatlar atölyenizi değiştirmek ya da içine bir şeyler eklemek ister miydiniz? Sorusuna verilen yanıtlar.	59
Tablo 28: Görsel sanatlar atölyenizin duvar rengi hoşunuza gidiyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	60
Tablo 29: Görsel sanatlar atölyenizin olması derse olan ilginizi olumlu etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	60
Tablo 30: Görsel sanatlar derslerini işleyeceğiniz bir atölyenizin olmasını ister miydiniz? Sorusuna verilen yanıtlar.	61
Tablo 31: Size göre okulunuzda görsel sanatlar atölyesi olarak kullanılabilir fiziki bir mekân var mıdır? Sorusuna verilen yanıtlar.	61
Tablo 32: Görsel sanatlar derslerinin sınıflarınızda mı işliyorsunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	62
Tablo 33: Görsel sanatlar dersi için bir atölyenizin olmayışı bu dersin işlenişini olumsuz etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	62
Tablo 34: Yaptığınız çalışmalarını asabileceğiniz bir pano var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	62
Tablo 35: Çalışmalarınızı yaparken sınıfta temizlik problemi yaşıyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	63
Tablo 36: Çalışmaları yaptığınız ortamdaki sıra ve masalar sizce uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	63
Tablo 37: Sizce çalışma yaptığınız ortamın ışık durumu yeterli mi? Sorusuna verilen yanıtlar.	63
Tablo 38: Sizce Ortamın ısı durumu çalışmaya uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	64
Tablo 39: Görsel sanatlar dersini işlediğiniz ortamda lavabo var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	64
Tablo 40: Çalışmalarınızı yaparken zaman sıkıntısı yaşıyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	64
Tablo 41: Çalışmalarınızı yaptıktan sonra sınıfınızı diğer dersler için hazırlamanız gerekiyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	65
Tablo 42: Görsel sanatlar dersinin sınıfta işlenmesi bu dersten sonraki dersleri olumsuz etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	65
Tablo 43: Görsel sanatlar dersinden sonra sınıfa gelen hoca sınıfın içinde bulunduğu durumdan şikâyet ediyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	65
Tablo 44: Atölyenizin olmayışı dilediğiniz şekilde çalışmanızı engelliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	66
Tablo 45: Atölyenizin olmayışını ailenizle paylaştınız mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	66

Tablo 46: Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar dersi için getireceğiniz malzemeleri, getirip getirmemenizi etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	66
Tablo 47: Daha önce alt kademelerdeki okullarınızda görsel sanatlar atölyesi var mıydı? Sorusuna verilen yanıtlar.	67
Tablo 48: Sizce görsel sanatlar dersi için atölye gerekli midir? Sorusuna verilen yanıtlar.	67
Tablo 49: Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar öğretmeninizin ders işleyişini etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.	67
Tablo 50: Görsel sanatlar dersinde grup çalışması yapabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	68
Tablo 51: Görsel sanatlar dersine ait atölyenizin olmayışıyla ilgili sorunları öğretmeninizle paylaştınız mı? Sorusuna verilen yanıtlar.	68
Tablo 52: Görsel sanatlar derslerini işlerken müzik dinleyebiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	68
Tablo 53: Görsel sanatlar derlerini sınıfınızda işlerken kendinizi güvende hissediyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	69
Tablo 54: Görsel sanatlar dersinin dışında, diğer zamanlarda sınıflarınızda çalışma yapabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.	69

1. GİRİŞ

1.1.Sanat ve Sanat Eğitimi

1.1.1. Sanat Kavramı

Sanat kavramı günümüzde, genellikle plastik veya görsel dediğimiz sanatlar anlamında kullanılır. Gerek plastik gerek görsel tüm sanatların ortak özelliklerinde özgünlüğün (doğallığın) yakalanması, hoşya giden bağlantıları oluşturma çabası yatar. Sanat, İnsan ile doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkinin dışavurumudur. (ARTUT, 2013)

Sanat, sanatçının, yaratıcı düşünceleriyle yeni bir fikir, yeni bir eser, yeni bir ürün ortaya çıkarma sürecidir. Bu süreç bir esin kaynağından beslenebileceği gibi tamamen sanatçının düşünsel doğurganlığıyla tek ve biricik olabilir. Sanatçı kendi iç dünyasında biriktirme sürecinde yaşadığı çatışmaları diğer insanlara taşıma-aktarma eylemini gerçekleştirirken kullandığı malzemelere yeni bir biçim, form kazandırır. İşte bu yeni “şey” sanatın temelini oluşturur. Sanatçı esasen anlaşılma kaygısıyla başladığı bu süreci izleyicileriyle buluşmasıyla tamamlar. Bu süreçte izleyiciler kimi zaman sanatçıdan fikirleri hakkında görüş almaları ihtiyacı duyabilirler. Bazen de bu süreçte, izleyici eserle direkt olarak iletişime geçip sanatçının anlatmak istediklerini doğrudan anlayabilir.

İnsan, nasıl duymaya, düşünmeye başladığı andan itibaren, kelimenin gerçek anlamıyla hayata girmiş olursa, insanlıkta duygularını ve düşüncelerini sesler, çizgiler ve renklerle canlı ve cansız simgeler halinde şekillendirmeye başladığı andan itibaren, gerçekten tarih sahnesine çıkmış olur. Sanat, insanı günlük hayatın dar kalıplarından kurtaran bir teneffüs anı gibidir. Sanatta güzeli, bilimde doğruyu, teknikte faydayı arayan insan ruhu ve zekâsı, aslında kendini aramaktadır. (YOLCU, 2009)

Sanat insanı parçalanmış bir durumdan birleşmiş bütüne dönüştürebilir. İnsanın gerçekleri anlamasını sağlar, onları dayanılır, bir biçime sokmasında insana yardımcı olmakla kalmaz, gerçekler daha insanca, insanlığa daha layık kılma kararlılığını da artırır. Sanatın kendisi bir toplum gerçeğidir. Sanatçı denen o üstün büyücü gereklidir topluma. (FISCHER, 2013)

Sanat, insanın yeryüzündeki farklı coğrafyalarda en görkemli en güzel izleridir. Mısırda piramitlerle, Anadolu’da camiler, freskler, mozaiklerle, Avrupa’da resim ve

heykelle, Afrika'da masklarla Amerika'da enstalasyonlar aracılığıyla bu izleri görebilmekteyiz. Sanat insanoğlu için bir varoluş mücadelesidir. İnsan varlığından birer iz bırakabilmek, varlığını ölümsüzleştirebilmek için geride bir sanat eseri bırakmak ister. Çünkü bu sanat eseri insanı aklının, zekasının bir yansımasıdır.

Bir an için, karmaşık yapısını, ilgili olduğu pek çok kavramı bir yana bırakıp, sanatı “insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araç” olarak kabul edebiliriz... Yapılan bir iş ve hareketin, güzel, gelişmiş ve etkileyici bir biçimde görünmesi, onu bir sanat olarak tanımlamamıza sebep olmaktadır. Bu, şu demektir; insan yaptığı işi yüceltebildikçe, ona bir pırıltı katabildikçe, sanat olgusuna biraz yaklaşabilmiş sayılır. Yani sanatın ayırıcı özelliklerinden biri, onun günlük, basit ve sıradan şeylerin üstünde olmasıdır. Sanatı bazen, şöyle de tarif ederler: “insan aklının eşya üzerindeki parıltısı” . Bu, yüzlerce tariften yalnızca bir tanesidir. (YOLCU, 2009)

Sanat bizler için yaşadığımız evrende bir varlık mücadelesidir. Sanatçı bu mücadele için elinden gelen bütün yaratıcılığını kullanarak en üst düzeyde ustalığını sergilemektedir. Bunu yaparken şekillendirebileceği her türlü malzemeyi kullanmıştır. Sanatçı sanatsal üretim yaparken dönemsel olarak farklı yollar izlemiştir. Bazen gerçekçi, bazen soyut, bazen sürrealist, bazen de minimalist davranmıştır.

Sanat da, bilim ve felsefe gibi, bir bilim kaynağıdır. İnsanın gerçeklik algısını durmadan bilemek, netleştirmek uğruna giriştiği ve içinde yücelik ve özgürlüğünü bulduğu büyük mücadele daha önce dile getirilmiş ve çoktan gerçekleştirilmiş fikirlerle oynuyorsa bir sonuca ulaştırılmaz. Kadük olmuş biçimler yeni fikirlere hizmet edemez. Biçimler kendilerini karşılayan topluma saldıracak, onu taciz edecek düşünmeye güdüleyecek, geç kalmışlığını gözünün önüne serecek yetenekte değilse, özetle onunla köprüyü atmış değilse, otantik sanat yapılamaz... Şok olmadan sanat olmaz. Bir estetik biçim seyircinin kafasını karıştıracak yetenekte değilse, düşünme tarzını altüst edemiyorsa, bugün için geçerli bir sanatsal biçim değildir. (TAPİES, 2014)

1.1.2. Sanat Ne İçin Vardır?

Sanat her yeni kuşağı bir önceki kuşağa bağlayan, dolayısıyla insanlığın sürekliliğini sağlayan önemli alanlardan biridir. Bu işlevini, yeni kuşağı birçok açıdan bilgilendirerek, eğiterek, donatarak yapmaktadır. Onların “Ben kimim? Nereden geliyorum? Ne yapmalıyım?” gibi sorularına cevap vermelerine yardımcı olan sanat, böylelikle kuşaklar arasındaki değişimi ve gelişimi sağlayan önemli bir güdüleme aracı olmaktadır. Sanat, eski bakış açılarının yeni görüşlerle karşılaştırılmasını sağladığı gibi, var olan düşüncelerin özgün açıklamalarını da sunar. Sanat yoluyla zengin ve farklı düşünme alışkanlıkları kazanır, umutlarımızı anılarımıza bağlarız. Sanat cesaretimize esin kaynağı olur, özel günlerimizi kutlamalarımızı zenginleştirir; üzüntülerimize karşı bizleri dayanıklı kılar; keşfetmenin, keyif ve hazzın yegâne kaynağı olur. Hayallerimizin yenilenmesi sanat sayesinde olur; bizim ve gelecek kuşakların belleğini

meşgul ederek kendimizle ve duygularımızla baş başa kalmamızı sağlar. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

Sanat yoluyla birey bir şeye bakarken daha dikkatli bir şekilde bakma yetisi kazanır, bunun yanı sıra sanat, bireyin çevreye karşı daha duyarlı olmasına katkıda bulunur. Ayrıca nesnelere arasındaki ilişkileri fark etmemizi de sağlar. Böylelikle bireye başladığı bir şeyi sonuçlandırma yetisi kazandırarak, kopukluk olması ihtimalini ortadan kaldırır. Bireyin koruma yetisi kazanmasına yardımcı olur. Güzel sanatlar insanlık için çok gerekli olan duyarlılık duygusunun gelişmesine katkıda bulunur. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, 2003)

Sanat, insanoğlunun temel gereksinimleriyle birlikte yürüyen vazgeçilmez bir ihtiyaç olarak doğmuş ve gelişmiştir. İnsanoğlunun sanatı geliştirememiş olduğunu bir an düşüsek, bu durum, insanoğlunun varlık temelini sarsacak sıkıntılara neden olacaktır. Bu yüzden sanat, son derece ciddi bir etkinlik olarak insanlığın bekasını temin etmiştir. (AKKAYA, 2014)

Kazım, Artut, sanat ne için vardır? Sorusun karşılığı olarak;

- Sanat, insanlar arasında iletişimin bir nedeni olarak vardır.
  - Sanat, duylara yönelik uyarıcı hazlar veren, ifade içgüdüsünün iç çatışmasının bir yansıması olarak vardır.
  - Sanat, insanlığa yaşama gücü vermek için vardır.
  - Sanat, insanın manevi yönünün içinde yaşayıp geliştiği ortamı, akla dönük olarak aydınlatan bir uğraşı alan yaratmak için vardır.
  - Sanat, insanın kendi insanlığını tanıması için vardır.
  - Sanat, insanın yaşama bakışını etkileyip duylarını çelen, duylarına devinim kazandıran bir araç işlevi görmek için vardır.
  - Sanat, insan yaşamının dengelerini sağlamak için vardır. (ARTUT, 2013)
- Cevaplarını vermiştir.

Ernst Fischer, biraz felsefik ve evrensel bir tanımla sanatın insanlık için ne derece önemli bir kavram olduğuna şöyle dile getiriyor; Belli ki kendini aşmak istiyor insan. Tüm insan olmak istiyor. Ayrı bir birey olmak istemiyor; bireysel yaşamının kopmuşluğundan kurtulmaya, bireyciliğinin bütün sınırlılığı ile onu yoksun bıraktığı, ama onun gene de sezip özlediği, bir doluluğa daha doğru, daha anlamlı bir dünyaya geçmek için çabılıyor. Kişiliğinin geçici rastgele sınırları, yaşayışının kapanıklığı içinde kendini tüketmek zorunluluğuna başkaldırıyor. İstiyor ki “benliğinden” ötede, kendi dışında ama gene de kendi için vazgeçilmez bir şeyin parçası olsun. Çevresindeki dünyayı soğurmayı, kendisinin kılmayı, meraklı, çevreye aç benliğini bilimin, tekniğin en uzak burçlarına, atomun en gizli derinliklerine değin yöneltmeyi, sınırlı benliğini sanatta toplu yaşayışla birleştirmeyi, bireyselliğini toplumsallaştırmayı özlüyor. (FISCHER, 2013)

Çevremize olan duyarlılığımızın düzeyinin alacağımız sanat eğitime, edineceğimiz sanatsal deneyimlere sıkı sıkıya bağlı olduğunu görmemiz gerekir. Eğer her gün önünden geçtiğimiz bir elektrik direğine asılı duran ve her an düşecek olan paslı tabeladan; sokaklarımızda kokusu beynimizi uyuşturan, yırtılarak sulan kaldırıma akmış artıkların bulunduğu paslı çöp tenekesinden, kimi taşlan ve kaplamaları yerinden oynamış, kırılmış ve yüksekliği dolayısıyla çocuklu ve hamile hanımlarla, yaşlıların çıkamadığı kaldırımlardan; otomobiliyle giderken gerekli gereksiz korna çalan sürücülerden, rüzgârın savurarak ağaçların, çalılıarın ve tel örgülerin üstlerine taktığı naylon poşetlerden ve ortalığa atılan izmarit ve ambalaj malzemelerinden; sanat adına yapılan çirkin nesnelere rahatsız olmuyor isek duyarlılığımız nasırlaşmış demektir. Bunu kazımanın tek yolu vardır; o da Eisner'in belirttiği gibi "sanat"tır. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

1.1.3. Sanat Eğitimi

Günümüz eğitim sisteminden beklenen, sadece belirli bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırılması değildir. Daha önemlisi bireyin bunlardan değişik sentezlerle farklı fikirler, ürünler ortaya çıkarabilme yeteneğinin geliştirilmesi ve kazandığı bu davranıştan gerektiği zaman ve yerde uygulayabilmesidir. Sanatta yaratıcılık kavramını açıklayan bu davranış biçimiyle dünyayı algılayabilmek ve gerekli alışkanlıkları edinebilmenin bir yolu da sanattan geçmektedir. (ALAKUŞ, 2011)

Eğitim sürecini, bir insanın en güzel, gelişmiş, modern bir şekilde yaşaya bilmesi adına, bir plan dâhilin de yaşam tasarlama süreci olarak değerlendirebilir. İnsanların geçmiş yaşantılarından oluşan deneyimleri ve geleceğe dair öngörülerıyla oluşturdukları planları yeni kuşaklara aktarma, böylelikle insanların yeni karşılaşacakları sürece hazırlıklı olmaları eğitimle sağlanabilir. Sanat eğitiminden bahsedebilmemiz için sanatın öğretilen bir olgu olup olmadığı üzerine bir şeyler söylenebilir. Sanat bireysel bir eylemdir ve öznedir. Sanatçı diğer bir sanatçının ürettiği sanatsal öğenin aynısı yapmaz veya yapmak istemez. Çünkü sanat kendi tanımını oluşturan öznelikten, biriciklikten çıkmış olur. O zaman çocuklara sanat eğitimi verilirken nasıl bir yol izlenmelidir? Bu süreç bir rehberlik etme süreci olmalıdır. Öğrencilere geçmişte yapılan sanatsal öğeleri tanıtmalı, temel bilgileri sunduktan sonra, onları yaratıcılıklarıyla baş başa bırakmak gerekmektedir.

Amacımız çocukların sanatsal eğitimlerinde yapabilecekleri konusunda onlara yardımcı olmaksın, düşünsel dünyalarına mümkün olduğunca müdahale etmeden üretmelerine yardımcı olmak en doğru yol olacaktır. Böylesi bir planlamada izlenebilecek en doğru yol ise, özgür yaratıcı iyi tasarlanmış fiziksel mekanlar oluşturmak olmalıdır.

Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan çabadır. Sanat eğitimi gençlere, estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. (ERBAY, 2013) 20. yüzyılın başlarından bu yana sanat eğitimi kavramı, kapsamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar. (SAN, 2010)

Resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fonografi, moda tasarımı, video sanatı gibi oldukça geniş dalların tümüyle ilgili olan, okul öncesinden yükseköğretime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara 'görsel sanatlar eğitimi' ya da yalnızca 'sanat eğitimi' demek yeterli olacaktır. (KIRIŞOĞLU, 2005)

Sanat, insan ruhunun ve bedeninin eğitilmesinde yegâne araçlardan biridir. Eğitim sürecinde sanat etkinlikleriyle karşılaşan birey bu süreçte zihinsel olarak karşılaştığı problemlere farklı çözüm yolları bulabiliyorsa, sosyal yaşamda da karşılaştığı problemlere daha akılcı ve farklı çözüm yolları bulur. Ayrıca bu çözüm bulma süreci daha pratik işler. Sanat eğitimi insan zekâsının gelişimine katkıda bulunur. Örneğin bir çocuk yaptığı resimlerde renklendireceği alanlara kullanacağı renkleri zihinsel bir süreçten geçirerek karar verir. Bazen kullanacağı renklerden vazgeçer, bazen de anlatmak istediği duyguyu tek bir renkle ifade eder. Bu olay aslında bir karar verme sürecidir. Görüldüğü gibi uygulamada resim yapma etkinliği basit bir olay gibi görünse de işin arka planında zihinsel bir süreç işlemektedir. Bu süreci anlamlı ve bilinçli kılmak sanat eğitimiyle mümkündür.

Günümüzdeki çağdaş sanat eğitimi ile sanatsal etkinliklerin ve yaratıcılığın doğasının tanınması, benimsenmesi; bu etkinliklerdeki düşünce ve hareket özgürlüğü ile ilgili olasılıkların öğrenilmesi; duyuşsal, duyuşsal, bilgisel ve entelektüel aktivitelere bağlı sanatsal becerilerin kazanılması; görme, ayımsama konusunda beceri kazanılması; sanat yapıtlarının değerlendirilmesine ilişkin sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi gibi alanlarda yeterli donanımı sağlayacak bilginin edinilmesi; araştıran, inceleyen, sorgulayan, özgür düşünceli, katılımcı, sorumluluk sahibi ve üretken bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri , 2001)

Sanat eğitimi çocuğun kendini özgürce ifade edebildiği bir ortamdır. Çocuğun kişiliğinin gelişmesinde, kendine güvenmesinde önemli rol oynar. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, düzen, malzemeyi pullanma konularında bilinçlenir. Sanat eğitimi, özgür, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır. Sanat eğitimi çocuklara, kültür, sanat ve tarih değerlerini kazandırırken

aynı zamanda onların özgürce yaratıcı düşüncelerini ortaya koyabilecekleri bir süreç olmalıdır. (BUYURGAN, 2012)

Sürekli deneyim, derin düşünme, yaratıcı eylem süreci içinde sanat bireyin düşünme alanını genişletir, yaşamını anlamlaştırır ve kişiyi daha değerli ve yaşanılır bir dünya kurmaya yöneltir. Bu bağlamda sanat ve kültür eğitimi salt sanatsal değerlerin ve ilkelerin değil, bireysel, kültürel, toplumsal, tarihsel bütün değerlerin sorgulanmasında ve öğretilmesinde/öğrenilmesinde etkin bir eğitim ve öğretim alanıdır. (KIRIŞOĞLU, Sanat Bir Serüven, 2014)

Sanat eğitimi tüm öğrenme biçimlerini (bilişsel-görsel-duyuşsal-kinestetik) desteklemektedir. Çünkü sanat öğretimi; öğretici ile öğrenen (öğretmen-öğrenci) arasında önceden programlanmış estetiksel etkinlikler çerçevesinde oluşan amaçlı, anlamlı iletişim ve etkileşimlerle gerçekleşir. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

Görsel sanatlar eğitiminin çağdaş bireylerin yetiştirilmesindeki önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye’de giderek bozulan kültür ortamı, daha iyi yaşam için daha güzel bir çevre özlemi, çocukların ve gençlerin işlenmeyi bekleyen yetenekleri ve yaratıcılıkları sanat eğitimini toplum için her zamankinden daha önemli ve zorunlu hale getirmiştir. (KIRIŞOĞLU O. T., 2001)

Eğitim bir üretim sürecidir ve bireyin İyiyi doğruyu yakalayabilmesi için gereklidir. Sanat eğitimi; estetik kaygıların öğretilmesi ve bunlardan kurgusal sonuçların çıkarılmasına yardımcı olur; böylece sanat ürünleri aracılığıyla duygular kişisel paylaşımlara uzanır. Bilimde doğruyu arayan insan; sanatta, güzeli bulmaya çalışmış ve bütün bu arayışlara da aslında insanın kendini bulma çabası denilmiştir. Sanat; bireylerin toplumu anlamasını ve toplum içinde yerini bulmasını sağlar. Topluma yabancı biri için, o toplumun değerlendirilmesine yönelik ipuçları, ancak sanatla sağlanabilir. Sanat; toplumun değerlerini ideallerini belirler ve günlük yaşamın bir parçasıdır. Bir şehrin caddelerinde yürürken, evlerinin, saraylarının, camilerinin önünden geçerken gördüklerimizden etkileniriz. Kavrandığından daha derin olan sanat, zaman içinde toplum ile değişir ve gelişir, Bugün dünyada hâkim olan teknolojik gelişim, çağdaş toplumlarda sanat eğitiminin kalitesinin belirlenmesinde önemli etken olmaktadır. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

Sanatı anlamak, sanatsal etkinliklerde bulunmak, sanata ilgi duymak her birey için bir gereksinimdir. Sanat gerçek dünyayı anlamının, anlamlandırmanın yorumlamanın bir yoludur. Belki de keşfedilecek sanal bir dünya yaratmanın bir yoludur. Sanat yapmak insan doğasının bir gereğidir. Toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biridir. İnsan olmanın gereği, varlığının bir ifadesidir. Dolayısıyla insan yaşamında formel bir sanat eğitimi olmadığını düşünsek bile sanatsal belirtiler amatörce veya içgüdüsel bir şekilde, insanın doğasından kaynaklanan bir içtepi olarak kendini farklı alanlarda gösterebilecektir. Ancak birçok insan doğuştan gelen yetenek ve becerilerini kullanmadan/kullanmadan veya farkına varmadan yaşamını sürdürdükleri

(estetik kültür, coşku ve haz) estetik doyumdan yoksun kaldıkları görülebilmektedir. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

1.1.4. Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılıklarını estetik düzeye ulaştırma amacı ile yapılan tüm eğitim çabasına verilen addır. Sanattan anlayan, onu seven, bilinçle izleyen bireyler yetiştirilmenin yanında sanatı yaşam biçimi yapacak bireylere hitap etmek ve sanatçıya çalışma ortamı hazırlamak amaçtır. Sanat eğitimi estetik duyarlılık kazandırır. Öğrencinin zihinsel ve algısal yetileri gelişir, yaratıcı düşünce tarzı kazandırır. İnsan sanat yoluyla kendini ifade etmektedir. Sanatın dili, insanın kendini ve kendi dışındaki dünyayı tanımasına, bunu başkalarına aktarmasına yardım etmektedir. Görsel Sanatlarda, kendine özgü özellik ve olanaklarıyla bu olayda yerini almaktadır. Tasarımın renk, biçim, hacim gibi öğelerle sınırsız anlatım yolları bulunabilir. Bu özellikleriyle Tasarım eğitimi, genel eğitim sistemi içinde ayrı bir değer taşır. Sanat bireyin iç dünyasını, düşüncelerini özgürce sınırlamadan yansıtabileceği bir anlatım biçimidir. Bu yolla bireyde, hem kendini anlatabilmenin rahatlığı, hem de yaratıcılığını geliştirme olanağı bulunmuş olur. (İSTİFOĞLU, 2011)

Her kültürde olduğu gibi bizde de hiç kuşkusuz görsel sanatların vazgeçilmez bir yeri vardır. Görsel sanatlar yaşantılarımıza canlılık verir, bizi hassas yapar ve kim olduğumuza ve neye inandığımıza ilgi duymamızı; bazı zamanlar acı verici de olsa kendimizi ve toplumumuzu aynaya yansıtmamızı sağlar. Görsel bir sanat eseri düşünceleri, duygulan ve algılarımızı sergiler. Görsel sanatlar her bireyin benzersizliğiyle, özgünlüğüyle, kişilikli birey olmanın yüceliği ile ve yaratıcı hayaller kurma ile ilgilenir. Görsel sanatlar olmaksızın mimarlık olmayabilirdi; büyük yapılar, o yapıların içerisindeki çiniler, mozaikler, vitraylar; moda, resim, seramik, tezhip, hat, minyatür ya da heykel olmaz, manzara resmi yapılmazdı; uyumlu çevre düzenlenmesi, güzellik olmazdı. Hayatı kimse sanat olmaksızın hayal edemezdi. Sanat, günlük hayatımızda en az fen ve sosyal bilimler ve diğer alanlar kadar önemlidir. Ne yazık ki toplumlunuzda, görsel sanatlara sürekli olarak en son düşünülecek şey olarak bakılmaktadır. Hâlbuki her bireyi yakından ilgilendiren görsel sanatlar, nesnelere nasıl görüldüğünü, uyumlu düzen ve kuruluşun nasıl oluşturulduğunu en güzel sergileyen alandır. Biliyoruz ki insanlar seçimlerinde sürekli estetik kararlar verir, beğenilerini ortaya koyarlar. Herhangi bir yere değil de özellikle seçilen, beğenilen bir yere bir ağaç dikmek; her hangi bir müzik bestesi yerine seçilmiş bir başka müzik bestesi dinlemeyi tercih etmek; her hangi bir duvar yerine özellikle seçilen bir duvara bir tablo asmak; her hangi bir nesne yerine bir başka renklisini seçmek; bir elbiseyi bir başkası yerine giymek; bir başkasından çok daha farklı olarak belirli bir olaya bir etkinliğe katılmak; tüm bunların nedeni, aslında bir görünüş ve duygu olan estetik seçim yapma ihtiyacı ve zorunluluğudur. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

Sanat eğitimini öğrencilerin okullarda uygulanan akademik eğitimlerinden ayrı düşünmemek gerekir. Tam tersine sanat eğitimi diğer disiplinlerle bir bütün olarak tasarlanmalıdır. Çünkü sanat eğitiminin temellerini oluşturan; yaratıcı düşünme, problem çözme yeni ürün tasarlama, yaşam becerileri kazanma, eleştiri ve estetik gibi temel öğeler çocukların yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları öğelerdir. Bu nedenle çocuğun akademik eğitimiyle sanatsal eğitiminin aynı derecede önemli olduğu unutulmamalıdır.

Sanat eğitiminin; genel eğitime destek olarak onun içinde ve eğitimin her kademesinde yer alması gerekliliği müfredat ve eğitim sistemi içinde yıllarca tartışılan önemli bir konudur. 19. yy ortalarına doğru İsviçreli pedagog Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827) çizgi, geometrik şekiller ve ölçü kavramlarının sanat ve iş eğitiminde etkin olmasıyla, öğrencinin düşünce, araştırma ve yaratma yeteneğinin gelişeceğini savunmuştur. Sanat eğitimi ile öğrencinin zekâ düzeyini yükselteceği ve genel eğitime fayda sağlayacağı ileri sürülmüştür. Sanat eğitimi; genel ve temel eğitimin içinde değerlendirildiğinden, her ikisinin de birbirine hizmet ettiği görülür. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Sanat eğitimi çocuğa kendisini özgürce ifade etmenin yanı sıra, yaratıcı düşünme, özgün olma, taklit ve kopyacılıktan uzak olma, bir konu üzerinde odaklanarak ilgi ve dikkatini uzun süre tutabilme ve olayları çok boyutlu olarak düşünerek değerlendirmeyi öğretir. Ayrıca, çocuğun entelektüel, kültürel bakış açısını geliştirerek, içinde yaşadığı toplumun kültürünü de özümsetir. Milli ve kültürel değerlerine saygı duymayı, sevmeyi ve sahip çıkmayı öğretir. Dolayısıyla manevi, duyuşsal, algısal, bilişsel gücün gelişmesini sağlar. Algı birikimini ve hayal gücünü geliştirirken, bu birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisi kazandırır. Sanat eğitimi bu yönüyle diğer alanları desteklemiş olur. Yani çocuk her alanda kullanılabilecek yaratıcı düşünce ve davranışlar kazanır. Görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade ederken, teknik bilgi, beceri kazanır. Sanatın, sanatçının ve sanat eserlerinin her zaman önemsenerek birer değer olduğunu kavrar. Ayrıca, ulusal ve evrensel sanat eserlerine bakabilmeyi, anlayabilmeyi ve modern sanat eserlerine karşı bakış açısını geliştirmeyi öğrenir. (ALAKUŞ, 2011)

Sanat eğitimi; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Demek ki sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeye değil, yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilişsel, duyuşsal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. (YOLCU, 2009)

Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası güdülür. Sanat eğitimi, bireylere özgür anlatım olanakları sağlar. Ayrıca bireylerin sosyokültürel yaşamının, kişisel deneyimlerinin subjektif ve ayrıntılı bir alanıdır. Sanat Eğitimi, bir çerçeve içinde, bireylerin yeteneklerinin işletilip, yaratıcı, kendine güvenli, üretken, estetik duygulan geliştirilmiş kişi olmalarını amaçlarken, genelde aynı niteliklere sahip, uygar bir toplum yaratma

düş'ünün de sanat ve iş eğitimi ile gerçekleştirilebileceğinin bilinmesi gerekir. Sanat eğitimi, genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir. Hızla gelişen, sanayileşen, kentleşen toplumların bireylerinde görülen ruhsal rahatsızlıkların arttığı ve bunların kökeninde makineleşmenin yarattığı, tekdüze hızlı yaşam ve elektronik cihazların egemen oluşu, kişilerin deşarj olma olanaklarını kısıtlayabilmektedir. Sanayileşmenin kişiler üzerindeki etkisi sadece fabrikalarda çalışarak düşünülemez. En belirgin sorun kişisel yaratma çabalarından yoksun olmalarıdır. Fabrikalaşmaya başlayan her şey onların doğasında bulunan hu yaratma gücünü, isteğini köreltip, kendilerinin malı olmayan birtakım tüketim maddelerini almaya ve seçmeye zorlamaktadır. Bu durum onların hayatlarında bir kopmaya, dengesizliğe ve yabancılaşmaya neden olabilmektedir. Kentlilere göre kırsal kesimde yaşayan halk biraz daha bu anlamda şanslı sayılabilir. Büyük çoğunluk kendi gereksinimlerini kendileri karşılamaktadır. Her ne kadar bu insanlar kendi ürettiklerine kendi estetik anlayışlarını katarlar ise de gösterdikleri çabalar geleneksel bir takım formların tekrarıdır. Ancak görgü ve sanatsal algılama birikim ve düzeyleri günümüzün geçerli estetiksel ölçütlere uygun olmasa da ürettikleri yapıtlar kendilerini bir ölçüde ekonomik ve haz'sal anlamda deşarj edebilmektedir. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

Sanat; bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, problem çözmeyi, projeyi sonuçlandırmayı, işbirliği yapabilmesini, doğruyu ifade edip seçebilmesini, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmasını, paylaşmasını, öğrenme isteğinin artmasını başkasının işine saygı duymayı ve üretken olmasını sağladığı için önemli ve gereklidir. Sanat eğitimi, yapıcı analizi öğretmek, belli şekillerde gözlem, özgünlük, buluş ve kişisel gelişimi destekleyerek, pratik düşüncüyü geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü, öngörü, vizyonu artırır. Bireyin el becerisi gelişir ve sentez yapmayı öğrenir. Olayları, kendi benliğini ve kişiliğini koyarak çözümlene fırsatı sağlar. Bu sayede kişinin kendine olan güveni de artar. Sanat, kişinin dünyayı ve kendini tanıması ve gerektiğinde değerlendirebilmesi için fırsat tanır. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Batıdaki tarihsel gelişim içinde, müz'sel¹ eğitimden yana olanlar, geçmişin eğitim reformu hareketinin (özellikle Avrupa için geçerli olan 1900'lerdeki akım) uzantısı olan bir görüş, sanat eğitimi yoluyla "yetkin ve tam bir insan" yetiştirmektedir. Bir başka görüş, sanat derslerini zekâya akla ve bilişselliğe dayalı ders öğrenme alanlarına karşı bir denge öğesiymiş gibi kabul eder. Çeşitli çevrelerce sanat eğitiminin sağaltımsal (terapötik) yanı vurgulanır. Bir takım eğitim programcıları ve yöneticilerince ise ders programlarında saat olarak yapılan kısıtlamalarda, en kolayca bir yana bırakılabilecek dersler sanat dersleridir. Kimilerince sanat insan varlığı için kaçınılmaz bir değerdir; ya da gene bu kapsam içinde "özgür bir oyun"dur; kimilerince

¹ **Müzsel Eğitim**

"Müzsel eğitimde 1920'li 30'lu yıllarda Almanya'da ortaya çıkış nedeninin toplumsal nedenler olduğu görülmektedir. Özü, kişinin iç dünyasını harekete geçirerek duygularının gelişmesine yardım etmek, anlatımlarına yaratıcı etkinliklerle imkân sağlamak olan bu eğitimde, bir bakıma insan niteliklerini tümüyle eğitmek hedeflenmektedir. Derinlerinde, ulusal saygınlık, toplumsal uyum, kişisel başarı ve Alman vatandaşları arasında dayanışmayı gerçekleştirmek istenmektedir" (Petrovich'ten Akt. Kırıçoğlu, 1991, s. 29).

ise bir boş zaman değerlendirme aracı ya da insan yaşamında salt usdışı (irrationel) bir bileşen olarak yer almaktadır ve yer almalıdır da. (SAN, 2010)

Sanatın işlevi ne salt duygusal rahatlama, nede salt haz duyurmasıdır. Sanatın çok yönlü, kültürel, iletişimsel, bilgilendirici, aydınlatıcı ve davranış geliştirici işlevi onu yine çok yönlü ve önemli kılmaktadır. Sanatın bu “değeri kendinde” işlevleri yalnız sanata özgü nitelikleridir ki kişinin bir farklı boyutta ussal gelişimini sağlar. Bunu sanattan başka hiçbir alan sağlayamaz. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005)

Sanat eğitimi anlayışlarının tarihteki gelişimi içinde her zaman başı çekmiş bir düşünür, bir filozof, bir sanatçı ya da sanat eğitim bilimci olmuştur. Ülkemizde ise sanat eğitimi, kuramsal temellendirilmeleriyle ve ayrı, bağımsız bir çalışma alanı olarak ele alınamamıştır. Kuramsal sanat eğitimi genellikle başka düşünceler (disiplin) içinde düşünülmüş birçok düşünür, felsefeci, edebiyatçı, eğitimci ya da sanatçı dağınık biçimde sanat eğitimi üzerinde durmuşlardır. Ancak sanat eğitimi ve sanat eğitim bilimi henüz bağımsız bir düzence olarak anlaşılma durumuna gelmemiştir. (SAN, 2010)

Temel sanat eğitimi genel anlamda deneysel olarak düşünülmektedir. Bir sistem olarak algılama ve düşünce ürünlerini yansıtma yetisini kapsar, amaçlar. Deneyler arttıkça onunla eşdeğer olan düşünce, algılama yetisi de uygun koşullarda gelişerek anlam kazanır. Bu deneylerin, uygulamaların amaçlanan niteliklere uygun, düzeyli bir şekilde geliştirilmesi, bireyin aldığı kuramsal estetik eğitimle doğru orantılıdır. Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas alır. Çağdaş sanat eğitimi herkes için gereklidir, ustalık ve beceriyi amaçlamaz. Bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkararak estetik kaygı ve düşünce potasında gelişmelerini esas alır. Onların sanata ilişkin ön yargılarını kıran, sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi hedefler. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

İnsanın kendini yönlendirmesi ve zenginleştirilmesi için yeni bir bütün olarak gelişmesi, ancak sanatsal çabalarla yakalanabilir. Sanat alanında deneyimimiz yoksa hala dünyamız sınırlıdır. Şekillerin, formların ve imajların sembolleri bizde yaşarken, sanat bizlerle ve bizim algıladığımız şekiller ile vardır. Bu varlık her insanın onu algılayış, şekline ve obje hakkındaki tanımlarına, yerleştirmelerine göre belirlenir ve bu algılar zamana göre değişiklik gösterir. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Sanat eğitimi alan öğrencinin estetik değerleri fark edebilme, anlama ve beğenme yetisi gelişir. Dolaylı yoldan toplumda bu beğeniden nasibini alır. Sanatlarla uğraşmak kişiye meslek edindirir, sonuca ulaşmayı, kültürel değerlere sahip çıkmayı, beceri kazanmayı, yaratıcılığını geliştirmeyi, estetik değerlere sahip çıkmayı öğretir.

Geçmişte yapılmış olana, kendinden önceki insanlara saygı duymayı, baktığı objenin kıymetini anlamayı ve değerlendirmeye çalışmayı, kısa bir sürede olsa gerçek dünyadan kaçmayı, duygularını dışa vurabilmeyi sağlar. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

1.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Süreci

1.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Türk resminin batı resmiyle tanışması birçok kaynakta belirtildiği gibi 18. ve 19. yüzyılda olmamıştır. İstanbul’un 1453 yılında fethinden sonra batılılar İstanbul’u ve sultanı hayranlık ve kıskançlıkla karışık bir duygu ile izlemiş ve 16. yüzyılın ilk yarısından itibaren Fransız büyük elçileri İstanbul’a gelirken beraberlerinde Rönesans kültürü almış ressamı getirmiştir. Bu anlamda ilk olarak İstanbul’a gelen ressam Pierre de Coeck (1533) olmuştur. Coeck, suluboya ve gravür tekniğinde akademik kurallara uygun olarak sultanın, resmigeçit törenlerinin, bazı sportif oyunların ve özellikle İstanbul’un geniş bakış açılı resimlerini yapmıştır. (ÜNVER, 2002)

Cumhuriyet öncesi sanat tarihini sadece çağdaş resim anlayışıyla değerlendirmek bir karşılaştırma yapmada çok yetersiz kalacaktır. Çağdaş resim anlayışının Osmanlı Devleti’nin son dönemleriyle beraber geliştiği doğrudur. Fakat sanat diğer dallarıyla Selçuklular ve Osmanlı Devleti’nde çok önemli gelişmeler görülmüştür. Özellikle mimari, minyatür, hat, çinicilik gibi önemli sanat dalları en parlak dönemlerini yaşamışlardır.

Cumhuriyet’in ilanından çok önceleri 16. yy.da bile üst düzey yönetimin sanata olan ilgisi bilinir. Sarayda yurtdışından sanatçılar misafir edildiğine dair pek çok kaynağa rastlanmaktadır. 16. yy.da Osmanlı resim sanatı minyatür alanında en güzel örneklerini vermiştir. Fatih Dönemi’nde bilim ve sanat yaşamında bir yükseliş olmuş; İtalya’dan Bellini olmak üzere bazı ressamı saraya davet edilmiştir. Bursalı Sinan Bey gibi bazı Osmanlı ressamı İtalya’ya gönderilmiştir. Fatih’in bütün çabalarına rağmen resim sanatı eski geleneğine bağlı kalmıştır. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi’nin Gelişimi, 2000)

Türk sanatının, 1700’den itibaren Batı’ya yönelmesiyle birlikte, saraya yabancı sanatçıların yerleştiği bilinmektedir. O dönemlerde, sarayda usta-çırak ilişkileriyle süren sanat eğitimi, babadan oğula, ustadan çırağa devam etmiştir. (YOLCU, 2009)

1793 yılında Osmanlı İmparatorluğu Mühendishanesi’nde ve Harbiye Mektebi’nde; doğa gözlemine bağlı resim dersini programa koymasıyla sanat eğitimi gerçek anlamda başlamıştır. Harbiye ve Askeri İdadi Mektebi’ndeki ilk sanat derslerinin

bugünkü anlamda bir resim dersi olmadığını, yalnız topçu istihdam ve haritacılık gibi askeri meslekler için eleman yetiştirme amacı ile programda yer aldığını biliyoruz. II. Mahmut'un 1825 yılında Yeniçeri Ocağı'nı kapatması ve Mühendishane'yi geliştirmesi ile resim dersinin önemi de artmıştır. 1846 yılında mühendishane'ye müdür olan Bekir Paşa okulun gelişmesi için çaba harcamış, bakır oyma ile taş baskı tekniklerinin öğretilmesi konusunda tamimler çıkarmıştır. II. Mahmut, 1830 yılında kendi resmini devlet dairelerine astıran ilk Osmanlı Padişahı olarak resim sanatının temelini atmıştır. Ayrıca pek çok Osmanlı Padişahları'da kendi resimlerini, Batılı ressamalara yaptırarak resim sanatına destek olmuşlarsa da, bu destek halktan gelen resim sevgisi değildi. Hatta halk arasında II. Mahmut para üstüne basılan resminin, halk arasında Türk parasına uğursuzluk getirdiğine inancı yaygındı. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

İlk olarak 1853'te resim eğitimi için yurt dışına Mühendishane-i Berri-i Hümayun'dan gençler gönderilmeye başlanmış ve 1851-52 öğretim yılından başlayarak bu okulun mezunları altı yıl süre ile "Resamlar Sınıfı" adıyla anılmış, bu şekilde resim kültürünün ilk adımları atılmıştır. (GAZİ, 2010)

İlk öğretmen subaylarımızdan olan Hüsni Yusuf, manzara ressamı, Selcili Ahmet Emin (1845-1892) deniz ressamı Muti Paşa, İstanbul manzara ressamı Binbaşı Tevfik, suluboya ustası Hayri Binbaşı (-1916) figürlü kompozisyon ustası Hasan Rıza, natüremort ressamı Miralay Süleyman Seyyiat (1842/1913), peyzaj ressamı Hüseyin Zekayi Paşa (1860-1919) gözlemci ve gerçekçi ressam Şeker Ahmet Paşa (-1907) resim sanatımıza ilk imzalarını atan kişilerdir. Profesyonel anlamda ilk resim sergimizde Şeker Ahmet Paşa tarafından açılmıştır. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Ülkemizde, Cumhuriyet öncesi ilk sanat eğitimi hareketleri içinde, bugünkü akademik düzeyde kurulmuş olan Sanayi-i Nefise Mektebi Güzel Sanatlar Akademisi'nin (bu günkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) haklı bir yeri vardır. 1883 yılında Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürlüğüne, 2 Aralık 1883 yılında, hükümetin kararıyla yine kendisi atanmış, 24 Şubat 1910'da ölene kadar bu görevde kalmıştır. Bu okulun kurulmasıyla birlikte askeri ressamlar, yerlerini yavaş yavaş bu okullardan mezun olan sivil sanatçılara terk etmişlerdir. Böylelikle ilk defa resim öğrenimi sivillere geçmiştir. (YOLCU, 2009)

1927 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ismi Devlet Güzel Sanatlar Akademisi olarak değiştirilip yeniden yapılandırılır. 1940-1941 öğretim yılında resim ve heykelin yüksek okul bölümleri açılmış, 1959'da ise akademinin tüm bölümlerine seçme sınavlarıyla lise mezunları alınarak, bölümlerin öğretim süreleri beş yıla çıkarılmıştır. (GAZİ, 2010)

1.2.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte kültür ve sanat alanlarına oldukça önem veren Atatürk, devletin görevleri arasına bu konularla uğraşmayı da katmış, sanata ilgiyi devlet politikası haline getirmiştir. Sanatın, temel kültür sorunlarından biri olduğu sık sık vurgulanmış; sanat eğitiminin sorunları milli eğitim sorunlarından bağımsız düşünülmemiştir. Atatürk'ün sanat ve eğitim sorunlarına yaklaşımı ve oluşturduğu devlet politikası ile özellikle resim sanatçılarının güçlerini birleştirerek oluşturdukları birlikler ile Türk Sanatı'nı olgunlaştırmaya çalışmışlardır. Bu amaçla 1921'de Türk Ressamlar Cemiyeti kurulmuştur.1924'ten itibaren ise, bilgi, birikim ve deneyim kazanma yanında, Avrupa sanatını kaynağında inceleyebilmek amacıyla yurt dışına birçok sanatçı burslu olarak gönderilmiştir. (YOLCU, 2009)

Atatürk'ün liderliği ele aldığı, Cumhuriyet'in kurulduğu yıllarda eğitim yönetimi açısından ayrılık gösteren beş tip okul vardı. Medreseler, Tanzimat'tan sonra kurulan vakıflar tarafından ortaöğretim ve yüksek öğretim düzeyinde olan mektepler; bakanlığa bağlı ilköğretim düzeyindekiler ve sanat okulları, il özel idarelerinin yönetimi altında bulunan okullar ve özel okullar vardı. Bu özel okullar arasında gayri müslimler; bağımsız ya da kiliseye bağlı özel okullar açmışlardı. Bunlara ek olarak Osmanlı'larda denetim altında olmayan, başta A.B.D. olmak üzere Fransa, İngiltere, Almanya, İtalya, Avusturya gibi ülkelerinde çok sayıda okulları vardı. Öğretimdeki bu dağınıklığı ortadan kaldırmak ve öğretimi denetim altına almak için, 430 sayılı Öğretim Birliği Yasası, 3 Mart 1924 yılında adıyla Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı. Bu yasayla eğitim sistemimizi; örgütlenme ve niteliğini değiştirmeye yönelik etkinlikler sağlandı. Var olan okulların eğitim programları değiştirildi veya yerine yenileri açıldı. 1924 yılında kabul edilen Evkaf ve Şeri'ye Bakanlığı'nın kaldırılmasına dair kanun ve özellikle Tevhid-i Tedrisat Kanunu önemli kanunlar arasında gösterilebilir. 1924 yılında kabul edilen bu kanunlarla eğitim sistemi içindeki karmaşa düzene girmiştir. Çıkarılan kanunlarla laik eğitim sistemi; Türkiye'de bale, opera, heykel, resim gibi sanat kollarının kolay ve çabuk yayılmasına fırsat sağlamış oldu. Böylece Batı'nın bilimsel yöntemleri her alanda uygulanmaya çalışırken sanat eğitiminde resim ve heykeli, toplum katlarına yayma işini kolaylaştırdı. Bu çalışmasına rağmen farklı eğitimsel yapılaşmanın yanında, sistemli bir sanat eğitimi oturtulamamıştır. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

1924'ten itibaren, yurt dışına eğitim için giden sanatçılar, görsel dünyalarını daha da zenginleştirmek ve hızlı bir gelişim ve eğitim için, Paris, Münih gibi Batı sanat merkezlerine, günün koşulları doğrultusunda yetiştirilmek üzere gönderilen burslu öğrencilerdir. 1924 yılının sonbaharında, genç Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin ilk 22 kişilik öğrenci kafilesini Avrupa'ya yollanmış; bu yirmi iki kişi sadece sekizinin resim, ikisinin de müzik dalında öğrenime gittiği bilinmektedir. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

Yurt dışına gönderilen bu öğrenciler yetişip geri dönene kadar yabancı uzmanlardan faydalanılmıştır. 1927 yılında Akademinin teyzini sanatlar bölümüne Avusturyalı sanatçı Weber getirilmiştir. 1936 yılında Mimarlık bölümüne Brunu Taut, 1937 yılında Resim bölümüne Leopold Levy, 1937 yılında heykel bölümüne Rudolf Belling getirilmiştir. Bugün Türk heykel sanatının önemli isimleri Hüseyin Özkan, Hakkı Atamullu, Yavuz Görey, İlhan Koman, Zerrin Bölükbaşı, Hüseyin Gezer, Şadi Çalık, gibi önemli sanatçılar onun atölyesinden başarı ile mezun olmuşlardır. Yurt dışından getirilen bu sanat eğitmenleri akademide reform hareketi başlatmış, akademi bundan sonra hızlı bir gelişme sürecine girmiştir. Bu tarihten itibaren akademinin tarihçesinde güzel sanatlar eğitiminde verimli ve çağdaş gelişmeler kaydedilmiştir. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ciddi bir atılım görüldüğü sanat ve sanat eğitimi ile ilgili olarak mevcut durumun incelenmesi ve geleceğe bir vizyon oluşturmak için ünlü Amerikalı eğitim kuramcısı John Dewey'e okulların durumu incelenmiş ve hazırlanan ayrıntılı rapor doğrultusunda, 1926'da kurulan Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü bünyesinde 1932 yılında Resim Bölümü açılmıştır. Böylelikle Türkiye'de sanat eğitiminin temellerini oluşturmada önemli role sahip, resim öğretmeni yetiştirme programının kurumsallaştırılması sağlanmıştır. (GAZİ, 2010)

John Dewey'nin raporu 1926 yılında uygulamaya koyulmuştur. Bu raporda sanat eğitimi açısından şu görüşlere yer verilmiştir.

- Okullarda, bütün donanımlarıyla birlikte resim ve iş atölyeleri kurulmalı.
- Yükseköğrenime devam etmeyecek kişiler için, kendilerine bilgi ve beceri kazandıracak uygulamalı çalışmalara özellikle el işlerine (iş eğitimi) önem verilmeli.
- Resim, çizgi boya sanatları gibi görsel sanat etkinlikleri yoluyla, kişisel ve toplumsal önemi ve yararı açısından yeteneklerin geliştirilmesine önem verilmelidir. (YOLCU, 2009)

Çağdaş Türk resim sanatı tarihinde Müstakiller'den sonra 1933 yılında aralarında bir bölüm Müstakiller'in de bulunduğu sanatçılar gurubu 'D Grubu'nu kurmuşlardır. Türk resim ve heykel sanatının dördüncü topluluğu olan 'D Grubu' kübizm ve soyut sanatın genel kabul görmesine eğilimli sanatçılardan oluşmuştu. Zeki Faik İzer, Nurullah Berk Cemal Tollu, Elif Naci, Abidin Dino, Zühtü Müridoğlu gibi sanatçılardan meydana gelen topluluk "Müstakiller" hareketine alternatif bir gruplaşmaydı. Daha sonraki yıllarda bazı grup üyeleri tutumlarını yumuşatarak soyut geometrik kompozisyonlarında ısrarcı olmamışlar ve hatta yarı gerçekçi bir yaklaşımın sezildiği figüratif resme yönelmişlerdir. D Grubu, daha sonraki yıllarda bir üslup birlikteliği şeklinde olmasa da yeni yeni katılan sanatçıların etkinliklerini bir araya getirmesi bakımından olumlu etkilerini sürdürmüştür. Bu arada grup etkinlikleri içinde yer almayan ancak Türk Resmi için önemli olan isimler ortaya çıkmıştır. Fikret Mualla,

Ayetullah Sümer, Turgut Zaim bu sanatçılar arasında sayılabilir. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

1941 yılında 4304 sayılı “Teknik Öğretim Yasası” ile teknik eğitimi; ortaöğretim ve öğretmen yetiştirme düzeyinde kapsamlı bir biçimde örgütleyerek, bu alanda bir değişime gidilmiştir. Öğretmen yetiştirmek amacı ile Erkek teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Sanat Enstitüleri ve mesleki alanda işgücü gereksinmesini karşılamak için Köy Enstitüleri kuruldu. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

Cumhuriyet döneminin bir başka etkin eğitim kurumu, eğitim ve kültür tarihimizin en önemli kuruluşu kuşkusuz Köy Enstitüleri'dir. İş eğitimi ilkelerine dayalı, köyün çok yönlü kalkınmasını amaçlayan bu kuruluşlarda sanat çalışmaları büyük önem taşır ve eğitimin bütünlüğü içinde bu bütünün en vazgeçilmez parçasıdır. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005) 1940'lı yıllarda yaygınlaşmaya başlayan Köy Enstitüleri, çağının çok daha ilerisinde bir içerik ve müfredata sahiptir. Genel eğitim programının içerisinde sanat eğitime verilen önem ve ders saati, atölye alt yapısı, disiplinler arası ilişki ve eğitimcilerin niteliği açısından Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ve doğru uygulanan modeli Köy Enstitüleri olmuştur. 1940'lı yıllara bir göz attığımızda tümüyle farklı bir eğitim manzarasıyla karşılaşmaktayız. Köy enstitüleri, bugün özlenen, beklenen pek çok kazanımın ortaya konduğu, geri dönüşümü ispat edilmiş sayılı modellerden biridir. (GAZİ, 2010)

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülkemizde yaşanan ekonomik ve politik sorunlarla beraber sanat eğitime Cumhuriyetin ilk yıllarındaki kadar önem verilememiştir. Eğitim politikalarının sürekli olmayışı, bu alanda sistemli bir düzenin oluşmasını engellemiştir. Kırıçoğlu bu durumu şöyle açıklamaktadır: Sanat eğitiminin kuramsal temelini zayıf olmasının nedenlerinden biri iktidarların yanlı ve yanlıs politikalarıdır. Bu politikalar nedeniyle, resim-iş dersinin konumunu, önemini ve işlevini ülke koşullarına göre doğru saptama girişimleri hep sonuçsuz kalmıştır. Çünkü bu girişimlerin etken olması için ne kamuoyu oluşmuş ne de meslekten kişilerin (resim-iş öğretmenleri, sanatçılar, sanat eğitimcileri) ağırlıklarını duyuracak baskı grupları işlev yapabilmiştir.

Ülkemizde oluşan siyasal çalkantılar ve terör olayları nedeniyle yapılan 12 Eylül 1980 Askeri müdahalesi sonrası, 1982 yılında yapılan 11. Milli Eğitim Şurası'nda, resim öğretmeni de yetiştiren “Eğitim Enstitüleri” Nil eğitim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarılmıştır. Bunun yanında bu kurumlar Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinden alınarak yeni kurulan “Yüksek Öğretim Kurumu” içindeki Üniversitelere bağlanmıştır. Ülkemizdeki eğitim programlarında yapılan yenilemelerle, 1968 yılında uygulamaya konulan “İlköğretim Resim-İş Dersi Öğretim Programı” daha sonraki yıllarda oluşturulan “Resim Dersi Öğretim Programlarını Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu” tarafından hazırlanan ve 1992-1993 öğretim yılında yürürlüğe giren yeni programa kadar uzun bir süre uygulamada kalmıştır. (ALAKUŞ, 2011)

Türkiye'de sanat (Resim-İş) eğitimi, farklı düzey ve niteliklerde de olsa örgün eğitim sisteminin her kademesinde ders saati azaltılarak uygulanmaktadır. 1990-1991 öğretim yılında İstanbul'da, Ankara, İzmir, Bursa, Eskişehir ve sonraki yıllarda başka illerde Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nin açılması, sanat eğitiminde olumlu çabalar olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak teknik donanım, müfredat ve eğitimin en önemli ayağı olan eğitimcilerin nitelik olarak yetersizliği, açılan okulları kuruluş amaçlarından gün geçtikçe uzaklaştırmaktadır. (GAZİ, 2010)

1990'lı yıllar Türk yüksek öğretiminde hızlı gelişmelerin yaşandığı yıllar olarak belleklerde kalmıştır. Çünkü 80'li yılların sonlarına doğru ülkedeki tüm üniversitelerden yüzlerce araştırma görevlisi yurt dışına yüksek lisans ve doktora yapmak üzere gönderilmeye başlanmıştır. 1990 ile 1997 yılan arasında ülkenin değişik illerinde yeni üniversiteler açılmış ve üniversite sayısı 80'lere ulaşmıştır. Buna bağlı olarak yeni eğitim fakülteleri açılmış ve sayılan sadece 5 olan eğitim fakülteleri resim iş eğitim bölümlerinin adedi 2000 yılına gelindiğinde 20'lerin üzerine çıkmıştır. Bu hızlı artış birçok problemi de beraberinde getirmiştir. Örneğin; bölümlerin nitelikli öğretim elemanı ihtiyacı, atölye, derslik gibi fiziki güçlüklerin yanı sıra araç, gereç donanım sağlamadaki zorluklar ortaya çıkmıştır. Ayrıca buralardan mezun olacak öğretmen adaylarının kalitesi ile istihdamı sorunları tam olarak çözülememiştir. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

Özsoy'un değerlendirmelerine baktığımızda 2000'li yıllarda 20 olan eğitim fakülteleri bugün itibariyle 46' yükselmiştir. Bunların yanında 66 adet güzel sanatlar fakültesi de sanat eğitimi vermektedir. Güzel sanatlar eğitimi fakültelerinin mezun ettiği öğrencilere pedagojik formasyon eğitimi alma hakkı verilerek, eğitim alanında sayısal olarak hızla artan bir insan gücü ortaya çıkmıştır. Bu durum beraberinde plansız bir alt yapı ve eğitim kalitesi sorununu beraberinde getirmiştir.

1.2.3. İsmail Hakkı Tonguç ve Gazi Eğitim Enstitüsü

Bu bölümde Cumhuriyet'in yükselişiyle beraber Türkiye'de sanat eğitiminin temellerini inşa eden İsmail Hakkı Tonguç'un bazı çalışmaları ve Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim-İş Eğitimi Bölümü, ele alınmıştır.

Atatürk'ün ölümünden sonra, eğitim-öğretim tarihimizde 1938'de başlayan geleneksel disiplinlere dönüş eğilimi sonucu, resim dersinde yöntem açısından değişiklik yapılmadan ilk ve ortaokullarda haftalık ders saati azaltılmış, ağırlık sosyal bilgiler dersine verilmiştir. İkinci Dünya Savaşı öncesi sıkıntılı yıllarda (1940'lı yıllar) ülkemizin o gün izlenen genel eğitim politikası hedeflen doğrultusunda "Köy Enstitüleri" kurulmuştur. Bu aşamada İsmail Hakkı Tonguç'un kurucu üye olarak görev aldığı bu okullarda, okulun bulunduğu yörenin çok yönlü kalkınmasına da yardımcı olacak, üretime dönük bir iş eğitimi programı uygulanmıştır. Fakat yıllar içinde bu

okullar, farklı siyasi gerekçelerden dolayı 1947 yılında kapatılmışlardır. (ALAKUŞ, 2011)

İsmail Hakkı o yılın (1932) ilk yarısında öğretmen okullarına ders kitabı hazırlama çalışmalarına ağırlık verdi. (Resim- Elişleri ve Sanat Terbiyesi) Talim Terbiye Kurulu'nca öğretmen okullarının ilk üç sınıfı için resim ve elişleri “nazariyat ve usul” (teori ve yöntem) kitabı kabul edilerek yayımlandı. 255 sayfalık kitap Almanca kaynaklardan derlenmişti. Bol resim ve şekiller içeren yapıtın büyük bir bölümü resim ve eliş tekniklerini konu alıyordu. Ama kitabı inceleyen Fuat (Gündüzalp)'a göre “bundan çok resim ve elişleri pedagojisi, psikoloji ve öğretimi ile ilgili sayfalar önemliydi ve yayımlandığı tarihte Türkçede bunun yerini tutacak başka yapıt yoktu.(Gündüz alp, Fuat) Kitabın 15.8.1932 tarihli özsözünde şu tümceler vardı: “okullarımızda gösterilen resim dersini öğrencilerin çoğu sevmez. Öğretmenlerin birçoğu da ondan bir eğitim aracı olarak bile yararlanmayı bilmezler... İş okulu ilkesine göre resim, tüm diğer dersler için kaçınılmaz bir gözlem ve öğrenci etkinliği aracı durumuna gelmiştir... “İsmail Hakkı bu sözlerden hareket ederek çağdaş anlamda resim eliş derslerinin eğitimbilimdeki yerini ve önemini anlatmaya çalışıyordu. (TONGUÇ, 2001)

O, bu kitabı hazırlamakla bir bakıma Almanya'ya resim-elışı öğretmeni olarak yetiştirilmek üzere gönderilmiş olmasının bedelini de ödemeye çalışıyordu. Öte yandan, birkaç ay içerisinde Gazi Eğitim Enstitüsü'nde ayrı bir bölüm olarak arkadaşlarıyla birlikte açacağı Resim-iş Bölümü için gerekli bir çalışmayı da yapmış oluyordu. Gazi Eğitim Enstitüsü'nde bir Resim- Eliş Bölümü'nün kurulması önceden düşünülmüş ve burada öğretim görevi yapacak olanların yetişmeleri için daha 1928 Yılı'nda ilk öğretmen okulu çıkışlılar arasından sınavla seçilen beş kişi Berlin'e öğrenim görmeye gönderilmişlerdi. Bunlar Malik (Aksel), Hayrullah (Örs), Şinasi (Barutçu), İsmail Hakkı (Uludağ), Mehmet Ali (Ata demir) idiler. Bu girişimde Dewey'in raporunda “resim-iş derslerine önem verilmesi ve yurt dışına öğrenci gönderilmesini” önermesi de rol oynamış olabilirdi. Onlar öğrenimlerini tamamlayarak 1932'de yurda döndüler ve İsmail Hakkı (Tonguç) ile birlikte Resim-İş Bölümü'nü kurdular. Aralarından yalnız Mehmet Ali kısa bir süre sonra meslektan ayrılacak, diğerleri çalışmalarını sürdürecekle ve her biri kendi alanında ilerleyeceklerdi. Onlar daha Berlin'de öğrenimlerini sürdürürken, İsmail Hakkı açılacak bölüm için gerekli tüm araç ve gereçleri Almanya'ya ısmarlamıştı. Onlar yurda dönerken bölüm ve işlikleri için gerekli tüm araç ve gereçler gelmişti. (TONGUÇ, 2001)

Bu Bölüm'de (Resim- Eliş Bölümü) tüm meslek yaşamını asistan, öğretim üyesi olarak geçirmiş olan Hidayet Telli buranın kuruluşu ve çalışmalar konusunda en geniş bilgiyi vermektedir. Ona göre, Bölüm “sanat eğiticisi” yetiştirmek için açılmış ilk kuruluştur. İlk resim ve iş bölümleri ayrı açılmış, bir yıl sonra “ülke gerçeklerine daha uygun olacağı” düşünülerek birleştirilmiş ve böyle sürmüştür. İsmail Hakkı (Tonguç) 1935'e kadar bölüm'ün Yöneticiliği'ni yapmıştır. Bölüm'ün programları onun

başkanlığında hazırlanmıştır. Bunlar “hiçbir yerden kopya alınmadan yapılmış programlardı.” (TONGUÇ, 2001)

Resim-iş Bölümü'nün işlikleri Gazi Eğitim Enstitüsü'nün bodrum katındaydı. Bunlara “iş odaları” deniyordu, demircilik, tahta işleri, mukavva, tel işleri odaları, resim atölyesi ile burasının diğer bölümlerden değişik bir havası vardı. Buralarda iş giysileri içinde, elleri yüzleri boyalı öğretmen ve öğrencilerin gün boyunca tutkal kaynattıkları, tel büktükleri, demir dövükleri görülüyordu.”Hürrem Arman” (TONGUÇ, 2001)

1.3. Görsel Sanatlar Dersleri

İnsanın duyu, duyum, duygu ve düşlem gücünü, imgelemine eğitime kaygıları içindeki bir sanat eğitimi anlayışı yerine; öğretilebilirliğiyle, çocuk ve genci yalnız duyarak değil, düşünerek, tartıp biçerek, eleştirerek; yaşayarak yapmaktan çok, yapılan üzerinde düşünerek, kendini gerçekleştirmek, çevresiyle ilişki kurmak ve bu çevreyi düzenleyebilmek için neler gerektiğini hesaplayarak; dış dünyadan koparak değil, tersine onunla bağdaşarak ve bilim ve teknolojiyi de içermek üzere insanın her alanda yaratıcı, tasarlayıcı düşünce üreten yanını pekiştiren bir sanat eğitimi anlayışı giderek egemen olmaktadır. (SAN, 2010)

Sanat dersi ya da temel sanat eğitimi dersi, çok yönlü ve karmaşık bir süreç olarak anlaşılmalıdır. Bu süreç içinde görsel-yoğrumsal alandaki uygulamalı çalışmalarla aynı alana ilişkin kuramsal bilgiler ve sanat bilimine dayalı bilgiler, belli bir amaca yönelik olarak, belli bir dizge ve örgütlenme içinde yer alır; yeti beceriler görerek, yoğurarak, çizerek inşa edip kurarak nesnelere ve gerçeklikle bağlantı kurularak, bu konudaki davranışlar ve bilinçlenme yönlendirilir. Bu etkinlik çalışma gruplarında karşılıklı etkileşim içinde yer alır. Sanat eğitiminin önemli bir bölümüdür. Sanatın kılıklı (pratik), kuramsal ve tarihsel temellerine dayalı belli bir program içinde, görsel-yoğrumsal sanatları ve genelde sanatların temel düşünme, davranış, çalışma biçimleri hem üretici hem alımayıcı (tüketici) etkinlikleri içinde yansır. Amaçlanan, bağımsız ve üretici düşünce ve davranışı, girişimci olmayı ve yaratıcı etkinlikte bulunmayı sağlamaktır. Amaç sanatı yalnızca uzaktan değil, bizzat yaşayarak, tanıyıp değerlendirerek sanatsal biçimlendirme eylemine katılmayı, bu olguda etkili rol oynamayı gerçekleştirmektir. Öğretmenin etkili yönlendirmesi son derece önemlidir. Bunun içinde sanat eğitim bilimlerinden yararlanır. (SAN, 2010)

Görsel sanatlar eğitimi, ayrıca öğrencilerin elde ettikleri bilgileri, günlük yaşantıları ve diğer derslerde öğretilen konular da içine alarak bunlar arasında mantıklı bağlantılar kurmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yöntem günümüz eğitim anlayışı kapsamında da önemle ele alınan disiplinler arası yaklaşımının bir yansımasıdır. Görsel sanat eğitimiyle ulaşılmak istenen üç temel eğitimsel hedef ise şöyle açıklanabilir:

1. Görsel sanatlar eğitimi alan öğrenciler, farklı kültür ve toplumların tarihi gelişimi içinde veya günümüzde ürettikleri birçok sanat formunu analiz ederek, bunları içerik olarak anlayarak değerlendirmeyi öğrenmektedirler. Öğrencilerden istenen, inceledikleri sanat eserlerinden ne anladıklarını ifade ederken özellikle kendi sözcüklerini ve deneyimlerini kullanmalarıdır. Böylece kalıplaşmış hazır açıklamalardan kaçınılarak düşünme ve bireysel anlatım yetenekleri geliştirilmektedir.
2. Öğrenciler görsel sanat eserlerini incelerken, onlara analitik ve eleştirel düşüncelerle yaklaşmayı, yerel ve evrensel sanat hakkında farklı içerik ve anlamları tanımlamayı öğreneceklerdir.
3. Son olarak öğrencilerin sanat uygulamaları hakkında fikirler üreterek bunları geliştirmeleri, bu fikirleri farklı materyaller kullanarak ürüne dönüştürmeyi öğrenmeleri hedeflenmektedir. (ALAKUŞ, 2011)

San'a göre Okul, verdiği öğrenimle, sanatsal yaratılar meydana getirecek ve sanattan zevk alacakları için, kaçınılmaz bir yeti ve yetenek olan imgesel düşünmeyi, ya sınırlamakta ya da bastırmaktadır... Sanatsal ve yaratıcı tasarımlama yetisi çocuğun okula girmesiyle sekteye uğramaktadır. Okulun sanata düşman düzenleri (disiplin), çocuğun imgeleme, tasarımlama yetilerini kitlemekte ve doğal bir gereksinim olan bu tasarımları dışavurma gereksinmesini boğmaktadır. Çocuk ve gençlerin enerjilerinin büyük bir bölümü basılı ve yazılı sözsöz öğrenim için harcanmaktadır... Başlıca sorun gereksinimleri göz önüne alınarak, ussal doğrultuda düzenlenmiş eğitim dizgileri, bunun içindir ki "görünçten, iç görüden ve sezgiden yoksun bir soyut düşünme alışkanlığını kazandırmaktadır.

Yetenek, yetersizlik ya da geçmişlerine bakılmaksızın bütün öğrencilerin görsel sanatların sağladığı eğitim ve anlayışı hak ettiklerini bilmek durumundayız. Gittikçe gelişen teknolojik çevremizde duygusal verilerle beslenmiş, algılama, anlamlandırma, anlama, değerlendirme yeteneği gibi uyarıcılar önemli hale gelmektedir. Bilmeliyiz ki görsel sanatlar bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder. Bu görsel sanatların genel eğitim programının önemli bir parçası olmasının çok önemli bir gereksinimidir. Yetersiz program, öğretmen ve son derece sınırlı ayrılan süre ile istenilen etkiye ulaşamayan sanat dersleri, bir de yetenekli yeteneksiz öğrenci tartışmalarıyla daha da zayıflatılmıştır. Ayrıca ülkemizde özellikle liselerde seçmeli olduğu için görsel sanatlar dersini almayan öğrenciler bunların yararlarından yoksun kalmaktadırlar. Çoğu görsel sanatlar öğretmenin doğrulayabileceği gibi görsel sanatlar verimli bir öğrenciye ulaşma, onu güdüleme ve ona öğretme konusunda güçlü hatta bazen en iyi araç olabilir. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

Yıllar boyunca ülkemizde görsel sanatlar eğitimi derslerine verilen değer sürekli olarak değişmiştir. Toplumumuzu oluşturan bireylerin yetiştirilmesi esnasında onlara yeterli sanat eğitimi verilmemiş, sanatsal duyarlılıklar geliştirilememiş ve tüm bu nedenlerden dolayı sanat eğitiminin önemini kavrayamamış olmaları neticesinde

günümüzde, Bakanlık yetkilileri, okul yöneticileri, öğretmenleri, öğrenci velileri ve öğrencilerin sanat eğitimi derslerine karşı olan yaklaşımları ve ilgileri yeterli değildir. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, 2003)

1.3.1. Orta Öğretim(Lise) Okul Düzeyinde Plastik Sanatlar Eğitimi

Ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar dersi her sınıf düzeyinde haftalık bir ders süresince verilmektedir. Bazı okullarda idareciler görsel sanatlar derslerinin yerine müzik dersi koyarak tamamen görsel sanatlar derslerini programlarından çıkarabilmektedirler. Sanat tarihi, sanat eleştirisi gibi derslerde seçmeli dersler olduğundan günümüz eğitim sistemi içerisinde gereksiz dersler olarak görülmektedir. Bu nedenle orta öğretim seviyesinde öğrenciler yeteri kadar sanat eğitimi dersi alamamaktadırlar.

Lise ve dengi okul seviyesinde öğretilen plastik sanatlar eğitimi; daha ağırlaştırılarak bireye sunulur. Ders olarak yer alan sanat tarihi bilgisi ile sanata karşı hayranlık duygusu uyandırmak yanında sanatçıyı, dönemini, sanat yapıtını anlayabilecek bir bilinç düzeyine erişilmesini sağlamak yanında, edinilen bilgi birikimleri ile kişilik gelişimine olan katkısı da sağlanır. Sanat eğitimi konusunda; bütün seviyelerde eğitimin isteğe bağlı olması arzu edilen bir niteliktir. Ülkemizde, güzel sanatlar liseleri; bu işlevde bölümleşmeye gitmiştir. Meslek Liselerinin bazı bölümleri ile öğretmen liselerinde ise plastik sanatlar eğitimi özellikle zorunlu kılınmıştır. Oysa günümüzde lise ve kolej düzeyinde; verilen plastik sanatlar eğitimi seçmeli ders kapsamındadır. Hatta çoğunda sanat tarihi dersleri de kaldırılmıştır. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

1. 4. Görsel Sanatlar Dersinde Ortam

Her disiplin, kendi uygulama alanlarının özel nitelikleriyle donanmış ortamlar gerektirir. Sözelimi, deneyerek ve yaşayarak öğrenmeye fırsat veren laboratuardan yoksun olarak işlenecek bir fen bilgisi dersinde, hem öğrenme kalıcı olmaz hem de çocuk yaratıcı bir davranış sergilemeye fırsat bulamaz; yeni arayışlara ve denemelere girişemez. Oysa laboratuvar, öğrendikleri yoluyla yeni deneyler yapabilme ve soruna yeni çözümler üretmede ona yardımcı olacaktır. Resim derslerinde de durum böyledir; çocuğun yaratıcı davranış sergileyebilmesi, gerekli donamlılara sahip, uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş resim atölyelerini gerektirir. Resim atölyeleri yerine, sınıflarda sıkışık bir şekilde yapılan ya da yapılmaya çalışılan resim derslerinde, çocuktan değil yaratıcılık, derse karşı ilgi beklenilemez. (YOLCU, 2009)

Sanat eğitiminin amacına uygun ve verimli olabilmesi birtakım faktörlerle mümkündür. Nitelikli bir sanat eğitimi:

- Sanat eğitiminin varlığının, öneminin farkında olan bir bakış açısı,
- Çağın değişen ve gelişen şartlarına göre kendini yenileyen bir müfredat (öğretim) programı,
- Nitelikli sanat eğitimcisi,
- Yeterli ders saati,
- Amaca uygun fiziki donanım ve araç-gereç ile gerçekleşir. (BUYURGAN, 2012)

Çoğu okulumuzda resim-iş dersi için ayrılmış özel bir yer yoktur. Olan okullarda ise bu mekânlar herhangi bir gereksinimde kolayca sınıfa dönüştürülür. Derslikle sanat çalışmalarına uygun değildir. Dersliklerin öğrenci kalabalığına ek olarak sınıfın ışık gibi kullanılmasına birçok nedenle olanak yoktur. Her şeyden önce öğrenci bir işliğe girerken duyduğu sanat havasının derslikte duyamaz. Dahası, derslikler sanat için özel mekânlar olmadığı için öğretmenin kuracağı öğretim düzeni öğrencinin tekrar çalışmasına olanak vermek, öğrenme kesintiye uğrar. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005)

Ülkemizde çoğu okulda görsel sanatlar (resim) dersi sınıflarda yapılmaktadır, özellikle dersin uygulama boyutunda sınıflar son derece yetersiz kalmaktadır, örneğin, öğrenciler sınıf ortamında özgürce kil ile çalışamaz, guaj boya yapamaz, grup çalışmasında bulunamaz. Uygulama çalışmalarının çoğunda en basitinden suya ihtiyaç vardır. Öğrenci yaptığı çalışmanın gereği, çalışma anında etrafı kirletebilir, dağıtabilir; sonrasında etrafı ve ellerini temizlemek için suya ihtiyaç duyar. Yine eğer sınıfta uygulama yapılıyorsa, öğrenci bir sonraki ders için (örn. Türkçe, Fen, Mat. vb.) sınıfı temiz bırakmak adına çalışmasında özgür olamaz. Biran önce çalışmayı bitirip sınıfı bir sonraki derse hazırlama endişesi çalışmanın verimini azaltır. Ayrıca sınıfa çeşitli yöntem ve tekniklerde kullanılacak olan alet ve malzemeleri daimi koyulması da mümkün olmaz. Sanat öğretiminde uygulamalar okulda bu amaç için ayrılmış ve düzenlenmiş bir atölyede yapılmalıdır. (BUYURGAN, 2012)

1.4.1. Görsel Sanatlar Atölyesi Nasıl Olmalıdır?

Atölyelerin fiziksel koşulları, olanakları sanatsal öğrenme ortamının verimliliği üzerinde önemli bir rol oynar. Kötü düzenlenmiş bir çevre, ışıklandırma ve havalandırmanın yetersizliği, rahatsızlık veren ısı dereceleri, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin performanslarını olumsuz yönde etkiler öncelikle öğrenme ve öğretme sürecinde ilgili etkinliklere uygun araç-gereçler belirlenmelidir. Etkinlik öncesi tüm öğrenciler özellikle araç-gereç kullanımı ve işlenecek konuların biçimlendirmelerine

yönelik bilgilendirilmelidir. Boyalar ve kullanımı zorunluysa eğer, eriyikler-incelticiler tanıtılmalıdır. Örneğin, selülozik ve sentetik solventler veya beyaz plastik boya, beyaz akrilik boya ve beyaz ağaç tutkalı birbirleriyle sıkça karıştırılan malzeme türleri arasında yer almaktadır. Öğretmen kesici, yanıcı, solunması tehlikeli ve delici veya elektrikle çalışan araç-gereçleri mutlaka korumalı bir yerde bulundurmalıdır. Ve bunların kullanımında öğretmen öğrenci ile birlikte kullanılmalıdır. Çünkü bu durumlarda tüm sorumluluk öğretmenlerde görülmektedir. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

Bir sınıfın ya da işliğin havası ve düzeni öğretici, heveslendirici, çalışmaya yönlendirici ve yaratıcılığı yüreklendirici olmalı, ancak, tekdüzelikten, sıradanlıktan hareketsizlikten, karmaşadan gürültüden disiplinsizlikten de uzak olmalıdır. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005)

Sanatı bir sanatçı gibi çalışarak öğrenmesini istediğimiz çocuğun ve gencin, çalıştığı ortamın da sanatsallık, yaratıcılık açısından sanatçınıninki gibi olması gerekir. Bu sanatsal hava elbette dağınıklık, her isteyen dilediğini yapabildiği bir ortam anlamı taşımaz. Burada sözü edilen atmosfer, çalışma yerinin ve bu yerin fiziksel olanaklarının, araç ve gereç donanımının öğrenciye uygulamalı, eleştirel, kültürel alanda en iyi çalışma koşulu sağlayacak biçimde düzenlenmesidir. Yine bu atmosfer, öğrenciye sağlayacağı eğitim yanında onun davranışlarını denetleyecek disiplin altında tutacak bir düzen olarak düşünülmelidir. Bu iki durumun, (disiplin ve yaratıcı atmosfer) mekân düzeni, donanım zenginliği ve öğrenci sayısı içinde birbirini dengelemesi gerekir. Bir işlik ne kadar zengin donatılırsa donatılsın, o ortamda ne kadar öğretim amaçlı ders araçları bulunursa bulunsun öğrenci sayısı onbeşi, ya da yirmiyi geçti mi, o işlikte sağlıklı bir öğretimden söz edilemez. Bunun aksine öğrenci sayısı ne kadar ideal olursa olsun sınıf, öğretim amaçlı düzenlenmemişse, ders araçları yetersizse, öğrencinin dikkati dağılıyorsa, sınıf içi disiplini yoksa o ortamda da öğretim gerçekleşemez. Öyle ise öğretimi disiplinli bir ortamda yürütebilmek için yukarıda sözü edilen uyumu ve dengeyi sağlamak zorunludur. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005)

Aşağıda sanat eğitimine uygun bir atölyede bulunması gereken özellikler belirlenmiştir.

- Genel iş güvenliğine uygun olmalıdır.
- Okulun zemin katında, gürültüden izole edilmiş, ses yalıtımı uygun olmalıdır.
- Gün ışığından yararlanabilir konumda olmalıdır.
- Öğrenci çalışmaları için uygun çalışma masaları oluşturulmalıdır.
- Ortalama 20 öğrenci için 4x10 m. ölçüleri uygundur.
- Sıhhi tesisatı sağlıklı olmalıdır, çok amaçlı lavabolar bulunmalıdır.
- Asetatlı tahta ve tahtanın üstünde tavana monte edilmiş, tepegöz ve slâyt için sabit beyaz bir perde olmalıdır.
- Öğrencilerin kişisel araç-gereçlerini, malzemelerini koruyacağı özel dolapları bulunmalıdır.
- Atölyeye ait genel malzeme dolabı olmalıdır.
- Teşhir ve ilan panosu bulunmalıdır.
- Yoğurma çalışmaları için mermer masa ve dönerli sehpa olmalıdır.

- Atölyenin uygun bir köşesi öğretmen için düzenlenmelidir. Camlı bir bölme olabilir.
- Atölyenin uygun bir yerinde yangın söndürücüsü, ecza dolabı ve iş güvenliğine ilişkin uyan levhası bulunmalıdır. (ARTUT, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2013)

A.B.D. Ulusal Sanat Eğitimcileri Kurumunun Okul Sanat Altyapısı İçin Standartlar Tasarımı adlı yayını ilk ve ortaöğretim okulları sanat programları için gerekli altyapı ihtiyaçlarının ana hatlarını ortaya koymaktadır. Bu standartlar yer (alan), yerleşim, ışıklandırma, koridor ve duvarlar, akustik, evyeler, koruma, geçerlilik, güvenlik ve teknoloji için ihtiyaçları tanımlamaktadır. Sanat programlarının fotoğraf, seramik, bilgisayar, iki boyutlu medya, üç boyutlu medya ve multi medya öğretimi için özel altyapı ihtiyacı vardır. Güvenlik, çalışma alanı ve depolar sanat programı için ele alınabilecek ana konulardır.

USEK'nun belirlediği sanat programının içermesi gereken bazı altyapı standartları şunlardır:

1. Görsel sanatlar dersliği ölçüsü ilköğretim birinci kademe düzeyinde 28, ikinci kademe düzeyinde 24 ve ortaöğretim düzeyinde 20 öğrenciden fazlasına göre olmamalıdır.
2. Bir okulda her 500 öğrenci için bir sanat dersliği olmalıdır.
3. Görsel sanatlar dersliğinde her bir öğrenci için 1.50 m² çalışma alanı olmalıdır.
4. Görsel sanatlar dersliği çok çeşitli araç ve gereçlerin kullanımına elverişli bir konumda olmalıdır.
5. Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı ile öğretimin kolay olması için sanat dersliğinin zemin katta olması tercih edilmelidir.
6. Evyeler ve temizlik alanları kısa zaman diliminde tüm sınıfa yeterli olacak şekilde olmalı ve yerleştirilmelidir.
7. Düzgün bir sanat programı için deponun gerekli tüm malzemeleri alacak büyüklükte olması gerekmektedir (15 m²'den az olmamalıdır).
8. Programda tüm öğrenciler tarafından kısa zamanda sınıf içinde depolama daha çalışmalar sürerken oluşturulmalıdır.
9. Çalışma alanları, ıslak ve kuru, temiz ve kirli çalışmaların, projelerin aynı anda yapılmasına olanak verecek biçimde ayrılacak durumda olmak zorundadır.
10. İki-boyutlu ve üç-boyutlu öğrenci çalışmaların sergileme alanları ile öğretim materyallerinin yerlerinin ayrılması zorunludur.
11. Değişken aydınlatma, doğal aydınlatmayı da içerecek şekilde, öğretimde kullanılmak üzere hazır hale getirilmelidir.
12. Nötr renkli duvarlar ve sergileme alanların yeterliliği mümkün olduğunca sağlanmalıdır.
13. Derslikte yazı tahtası, slâyt perdesi ve karartmak için gereken eşyalar bulunmalıdır.
14. Normal bir dersliğe göre sanat dersliğinde daha fazla elektrik prizleri bulunmak zorundadır.
15. Bazı sanatsal gereçlerin kullanımı için özel havalandırma düzeneği kurulmak zorundadır.

16. Seramik fırınları için ayrı özel bir odanın olması güvenlik, havalandırma ve sağlık önlemleri açısından zorunludur ve yaklaşık 15 m² civarında olmalıdır.
17. Fotoğraf öğretimi banyo, baskı ve fotoğrafın tamamlanması için ayrı bir mekân gerektirmektedir (yaklaşık 10 m²).
18. Bilgisayar grafiği öğretimi tozdan korunmuş mekân ve ekipman gerektirmektedir.
19. Öğretmenin odası yaklaşık 35 m² olmalıdır.
20. Görsel sanatlar öğretmeni sanatla ilgili herhangi bir yapım ya da yenileme faaliyetinde gerek duyulan özel ihtiyaçlar, konusunda katkı ve danışmanlık yapmalıdır. Araçlar (ekipmanlar) görsel sanatlar dersliğini kullanacak bireylere uygun ölçülerde olmalıdır. Liseler için doğru ve iyi araçlarla (ekipmanlarla) hazırlanmış bir görsel sanatlar dersliği okulöncesi öğrencileri için uygun olmayabilir.
21. Görsel sanatlar dersliklerinin ve okulun genel altyapısının tasarımını inceleme sanat dersinde tasarım öğretiminin parçası olmalıdır. (ÖZSOY, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2015)

1.5. Sanat Eğitiminde Karşılaşılan Problemler

Ülkemizde ders saati azlığı ve araç gereç yetersizliği, kısıtlı çalışma mekânları gibi sorunlarla birlikte sanat ve sanat tarihi derslerine gereken önemin verilmemesi, orta ve lise düzeyinde yeteneklilerin seçilememesi, sanatın yalnız yeteneklilere özgü olması gerekliliği yargısı sanat eğitiminin toplum katmanlarına yaygınlaşmasını engellemektedir. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Okullarımızda görsel sanatlar eğitimine ayrılan süre yeterli değildir. Bir ya da iki ders saatlik zaman içinden yerleşme ve toplanma çıkarılırsa, geriye çok az bir çalışma süresi kalır. İlköğretimde öteki derslerin öğretimine harcanan bu süreler, ortaöğretimde tamamen yetersiz kalır. Liselerde seçmeli resim dersi, gençlerimizin hemen yarısının hiç görsel sanat eğitimi görmeden yüksek öğretime gitmesine neden olur. Müzik ya da resim gibi iki sanat dalından birini seçmek zorunda bırakılan gencin bu alanları seçme biçimi de gerçek istek ve yetenek doğrultusunda olmamaktadır. Batıda tüm sanatların birbiriyle ilişkili olarak öğretildiği kapsamlı sanat eğitimi programlarına doğru gidilmektedir. Kaldı ki her öğrencinin bireysel ve kültürel açıdan sanattan kazanacağı değerler vardır. Eğer öğrencilerimizin kültürel eğitiminin zorunluluğuna inanıyorsak, okullarda her öğrencinin bu eğitimden yeterli süreler içinde pay almasına da olanak sağlamalıyız. (KIRIŞOĞLU O. T., Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2005)

Bir ders saati içinde, araç-gereçlerin hazırlığı, konunun verilmesi, duyuşsal ve duygusal yetilerin harekete geçirilmesi olması, gerektiği gibi gerçekleştirilemez. Zamanın yetersizliği karşısında tedirgin olan çocuk, sadece verilen görevi yerine getirmeyi hedefleyen bir tutumla bir anlamda yasak savmaktadır. Kendisini rahat

hissetmeyen çocuk, düşünmeye ve oluşturulan sorunun çözümüne yaratıcı bir düşünceyle ulaşması mümkün olmayacaktır. (YOLCU, 2009)

Sanat eğitimi kurumlarında kütüphane, sanat kitapları, müze, galeri, antika dükkânları, sürekli yayın ve sanat okulları için görsel işitsel arşivlerin yeterli olmaması konusu bu yüzyıl için önemli bir eksikliklerdir. Sanat eğitimi dersleri için yapılacak harcamalar kısıtlıdır. Dolaylı olarak çalışma yerleri de yetersiz ve genel sistem içinde daha dar düşünülür. Oysa sanat eğitiminde çalışma yeri, derslik, araç ve gereçler çevresel faktörler öğretilen sanatın kalitesini etkilemektedir. (ERBAY, Sanat Eğitimi Üzerine, 2013)

Sanat eğitimi için fiziki ortamlar ayrı bir öneme sahiptir. Fiziki ortamların yapılan çalışmaya ya da etkinliklere uygunluğu ortaya çıkan işlerin niteliğini belirli derecede etkileyebilir. Örneğin, bir seramik çalışmasının yapılabilmesi için buna uygun bir çalışma ortamının sağlanması gerekir. Uygun çalışma ortamı hazırlanmayan öğrencilerden nitelikli çalışmalar beklemek haksızlık olsa gerek. (AYAYDIN, 2009)

Plastik sanatlar eğitimi etkileyen fiziki faktörlerin başında, eğitim binasının; öğrencilere hangi yeterliliği kazandıracaksa, o yeterliliğe uygun yapıya ve düzene sahip olması gerekmektedir. Bina ya da atölye verilecek eğitimin amacına uygun olarak gurup eğitiminde en az 15-30 kişinin kullanabileceği genişlikte olmalıdır. Sanat çalışmalarında kullanılacak aletlerin - gravür makinesi, şövaleler, masalar ve sandalyeler gibi-sıgabileceği genişlikte olmalıdır. Sanat odalarının kapılan ve genel aydınlatmalı geniş yüksek pencereleri ihtiyaca uygun düzenlenmelidir. Bunun yanında bir ya da iki öğrencinin paylaşacağı çalışma atölyeleri de sanat eğitiminde en ideal çalışma ortamı olarak belirlenmiştir. Sanat eğitimi odalarının, stüdyoya benzer bir atmosferde olması arzulanır Odanın ölçüsü, içinde aynı zamanda eğitim alacak öğrencilerin sayısına bağlı olacak dolaplar ve masalar bulunmalıdır. Uygun ölçüde bir sanat odası için, depolama yeri hariç olmak üzere, öğrenci başına 30-35 adım arasında kare biçiminde bir alana ihtiyaç duyulmaktadır. Sanat eğitimi verilen sınıflarda; mobilyalar ile çeşitli düzenlemelerin yapılmasına imkân verilecek tarzda düzenlenmelidir. Birçok üç boyutlu sanat çalışmasında ya da projelerinde yetersiz alan ve depoların sergileme alanları ve galerilerin bulunmaması nedeniyle sanatçılar, çalışmalarını saklamakta ve sergilemekte zorlanmaktadırlar. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

Finansal yetersizlikler yüzünden, sanatın uygulama alanlarına atölyeler, sınıflar, sanat okulları, yeterli önem verilmemektedir. Oysa farklı işlevselliğe sahip bu alanların eğitimdeki yeri inkâr edilemez. Derslikler ve atölyeler; tekdüzelikten kurtarılıp, çekici ve öğrenmeyi motive edici tarzda planlanmalıdır. Bina planları dolapların ve eğitim araçlarının yan yana kullanılabilmesine olanak sağlamalıdır. Eğitim kalitesi sunulan, eğitim hizmetleriyle ölçülür. Bina ve salonların kapıları, pencereleri, sağlam kilitlenebilir ve güvenli olmalıdır. Binanın yapılması, kullanılması ve işletilmesi de ekonomik olmak zorundadır. Hepsinden önemlisi bina sağlığa uygun olmalıdır. Öğrencilerin ve eğitimcilerin sağlığını bozacak derecede sağlık koşullarına aykırı alan-

larda eğitim verilemez. Binanın, atölyelerin ısınma, aydınlanma, havalandırma, nem, güneş, gürültü, hava kirliliği gibi benzer yönlerden sağlığa uygun olması gereklidir. (ERBAY, Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi, 2000)

Eğitim ve öğretim alanında yapılanmaya ilişkin araştırmaların yetersizliği veya tekrarı ile değişken eğitim politikaları da yaşanan en belirgin sorunlar arasında sayılabilir. Ayrıca milli eğitim programı içerisine siyasi görüşlerin sızması, her siyasi dönemde eğitim politikalarının değişmesi, gibi olumsuzluklar eğitim gibi sonuçlarına uzun zaman içerisinde ulaşabileceğimiz ve uygulama konusu birey olan bir alan için oldukça tehlikeli görülmektedir. Türkiye'nin uzun süreli Milli Eğitim Politikalarına ve branşlarda standartlaşmayı sağlaması gerekmektedir. Milli eğitim politikalarının oluşmasında her disiplinin kendi sorunlarını çözebilecek, alanlarında yeterli bilimsel temele sahip eğitimcilere ve idarecilere ihtiyaçları vardır. Eğitim Fakülteleri ve Milli Eğitim Kurumu içerisindeki görsel sanatlar eğitiminde yer alan farklı yöntem ve uygulamaların eğitime çeşitlilik getireceği şüphesizdir. Ancak uygulanan yöntemlerin sistemli ve plânlı olması gerekmektedir. (AYKUT, 2006)

2. PROBLEM DURUMU

2.1. Problem

Ülkemizde sanat eğitimi dersleri eğitim-öğretim programları içinde yer almaktadır. Sanat eğitimiyle ilgili, özellikle görsel sanatlar dersinin hak ettiği önemi görmediği konusunda genel bir görüş hâkimdir. Gerek ders saatinin yetersizliği, gerekse dersin işlendiği fiziksel mekânların yetersiz veya hiç olmaması, görsel sanatlar derslerinin belirlenmiş hedef ve kazanımlara ulaşmasına engel olduğu düşünülmektedir.

Van ilinde yaptığımız ön araştırmada, eğitim programlarında bulunan sanat etkinliklerin, fiziksel mekânlardan kaynaklanan eksikliklerden dolayı yeterli düzeyde gerçekleşmediği gözlemlenmiştir. Bu süreçte öğretmenlerin etkinlikleri planlarken yapacakları etkinlikleri sınırlandırılmaları, istedikleri etkinlikleri yapamamaları onların öğrencilere verebilecekleri kazanımları eksiltmektedir. Konu öğrenciler açısından değerlendirildiğinde; yapabilecekleri birçok etkinlikten mahrum kalma, gerekli görsel uyarıcılarla karşılaşamama yaratıcılıklarının engelleme durumu ile karşılaşmaktadırlar.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaöğretim kurumları yönetmeliğinin ikinci bölümünde, ortaöğretim kurumlarının amaçları başlığı altında şu ifadeler yer almaktadır. “Öğrencileri bedenî, zihnî, ahlâkî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi, demokrasi ve insan haklarına saygılı olmayı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlamayı ve öğrencilere yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisi kazandırmayı hedefler.” Ayrıca aynı yönetmeliğin dördüncü bölümünde resim ve müzik odası veya derslikleri başlığı altında; madde 102’de “okullarda resim ve müzik odası veya derslikleri oluşturulabilir. Bu oda veya dersliklerde resim ve müzikle ilgili kitap, araç, gereç, doküman ve malzeme bulundurulur” denilmektedir. (M.E.B., 2014)

Yukarıda görüldüğü üzere Milli Eğitim Bakanlığı, okullardaki fiziki mekânlara yönelik yönetmeliklerde yer vermiştir. Görsel sanatlar derslerinin ihtiyaç duyduğu fiziksel mekânların oluşturulmasının önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Buna rağmen okullarda bu konuyla ilgili karşılaşılan sorunların sanat eğitimi özellikle görsel sanatlar alanını nasıl etkilediği, araştırmamızın temelini oluşturmaktadır.

2.2. Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Van ili Tuşba, İpekyolu, Edremit ilçelerinde bulunan liselerde görsel sanatlar derslerinin işlendiği fiziksel mekânların tespiti ve donanımsal özelliklerinin yeterliliğini ölçmektir.

2.3. Araştırmanın Alt Amaçları

Yukarıda verilen genel amaç çerçevesinde aşağıdaki bazı sorulara cevap aranacaktır:

- 1- Van merkez Tuşba, İpekyolu, Edremit ilçelerindeki liselerde yer alan atölyeler ve donanımsal özelliklerini tespit etmektir,
- 2- Atölyesi olan okullarda öğrencilerin derse olan ilgi düzeyi?
- 3- Atölyesi olan okullarda, ders başarı düzeyinin belirlenmesi ve öğrenciler üzerindeki etkisini ölçmek?
- 4- Atölyelerin donanım düzeyini belirlemek?
- 5- Konuyla ilgili öğrenci görüşleri?

2.4. Araştırmanın Önemi

Görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziksel ortamların, öğrencinin yaratıcılığı, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle araştırmamız, okullarda sanat eğitimi için belirlenen fiziki mekânların mevcut durumunun tespiti açısından önem taşımaktadır. Bu araştırma sonucunda; sanat eğitimi için ayrılan fiziki mekânların öğrencinin sanatsal gelişimine nasıl bir katkı sağladığını belirlemek; sanat eğitimi derslerinde fiziksel mekânların yetersizliğinden kaynaklanan problemlerin ortadan kaldırılması için genel bir görüş ortaya koyabilmek önemlidir. Ayrıca elde edilen verileri ilgili kurumlarla paylaşarak sorunun çözümüne yönelik öneriler sunulması önem taşımaktadır.

2.5. Sınırlılıklar

- 1- Araştırma, Van ili Edremit, İpekyolu, Tuşba ilçeleriyle sınırlıdır.
- 2- Çalışma, 2013- 2014 eğitim-öğretim yılındaki mevcut durumu kapsamaktadır.
- 3- Çalışma, gözlem yapılan okullar ve anket sorularına cevap veren öğrencilerle sınırlıdır.

2.6. Tanımlar

Sanat Eğitimi: Bireyin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, gözlemlerini çeşitli sanatsal araç-gereçlerle ortaya koymasına yardımcı olan, zihinsel, duygusal, bedensel yetilerini geliştiren; yeteneğin olgunlaştırılması ve yaratıcılığın arttırılması için yapılan eğitimidir.

Görsel Sanatlar Dersi: Okullarda sanat eğitiminin verilmeye çalışıldığı, öğrencilerin duygu, düşünce ve izlenimlerini çizgi, biçim ve renklerle ifade ettiği bir anlatım dersidir. Görsel Sanatlar Dersi: Eski adı Resim- İş olan, bireye görsel sanatlar kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme alanlarında eğitim veren derstir.

Fiziki Ortam: Genel olarak doğaya, maddeye, ilişkin olarak dış görünüşe verilen genel kavramdır.

Atölye: Güzel sanatlarda, sanat üretilen ortam ya da mekândır.

Araç-Gereç: Sanatsal üretim esnasında yararlanılan malzemelerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Van İlindeki Edremit İpekyolu ve Tuşba ilçelerinde yer alan ortaöğretim kurumlarındaki görsel sanatlar derslerinin yapıldığı fiziksel mekânların incelenmesi ve değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada, “tarama” modeli kullanıldı. Konuyla ilgili kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formları öğrencilere uygulandı. Frekans ve yüzdeler bilgisayar ortamında tablollaştırıldı.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 öğretim yılında, Van ilinin İpekyolu, Tuşba ve Edremit ilçelerinde 16 ortaöğretim okulunda ve okullarında görsel sanatlar dersi olan 200 öğrenciden oluşmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada Van merkez ilçelerdeki ortaöğretim kurumlarında işlenen görsel sanatlar derslerinin yapıldığı fiziki mekânları değerlendirmek üzere öğrenciler için 25 adet kapalı uçlu sorulardan oluşan iki ayrı anket formları hazırlanmıştır. Ankette yer alan sorular, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde alan uzman öğretim elemanları desteğinde hazırlanmıştır. Hazırlanan anketler çalışma kapsamındaki okullara birebir görüşme yapılarak uygulanmış aynı zamanlı toplanmıştır. Öğrenci anket formlarında, Görsel sanatlar derslerinin yapıldığı fiziksel mekânlar ve bu mekânlardaki donanımı tespit edici sorulara yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Anket yoluyla elde edilen veriler bilgisayara aktarılmış verilerin çözümlemesinde Microsoft Office Excel program kullanılmıştır. Frekans ve yüzdeler hazırlanarak bilgisayar ortamında tablolştırılmıştır. Uygulanan anket sonuçlarının değerlendirilmesi, frekans ve yüzdeleri alınarak yapılmıştır. Çözümlenen veriler yorumlanıp araştırma ile ilgili önerilere gidilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Bulgular

Bu araştırmada 2013-2014 eğitim ğretim yılında, ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitiminin yapıldığı fiziki mekânların değerlendirilmesi amacıyla, Van ili  merkez ilçesinde (Edremit, İpekyolu, Tuşba) 16 orta ğretim kurumuyla (lise) görüşülmüştür. Görüşülen okullardan, Edremit ilçesinde şamran Anadolu Lisesi ve Edremit Anadolu Lisesi, İpekyolu ilçesinde, Van İ.M.K.B. Anadolu ğretmen Lisesi, şehit İbrahim Karaoğlan Oğlu Anadolu Lisesi ve Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi; Tuşba ilçesinde, Van Atatürk Anadolu Lisesi'nde görsel sanatlar dersi okutulmadığı tespit edilmiştir. Bu okullarda görsel sanatlar dersi okutulmadığından anket çalışması yapılmamış, diğer 10 okulda anket çalışması yapılmıştır. Her okuldan 20 öğrenciyle çalışılmış, toplamda 200 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Görsel sanatlar dersi okutulan 10 okuldan Bostaniçi Anadolu Lisesi ve Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nde görsel sanatlar dersinin okullarda görsel sanatlar atölyesi olmadığından sınıflarda işlendiği belirlenmiştir. Bu nedenle atölyesi olan okullarda öğrencilere 25 sorudan oluşan bir anket uygulanmış, atölyesi olmayan iki okula da 25 sorudan oluşan ayrı bir anket uygulanmıştır.

4.2. Anket Sonuçları

Tablo 1: Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Sayıları

GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ OLAN OKULLARDA ÖĞRENCİLERİN ANKET SORULARINA VERDİKLERİ CEVAP SAYILARI																				
“EVET” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER										“HAYIR” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER										
SORULAR	ABDURRAHMAN GAZİ AND. LİSESİ	AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ	MEHMET AKİF ERSOY AND. LİSESİ	MESUT ÖZATA AN	SELAHATTİNEY YUBİ AND. LİSESİ	TELİA SONERA AND. LİSESİ	VALİ HAYDAR BEY AND. LİSESİ	TÜM OKULLARDA EVET YANITI VEREN ÖĞRENCİ SAYISI	SORULAR	ABDURRAHMAN GAZİ AND. LİSESİ	AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	MEHMET AKİF ERSOY AND. LİSESİ	MESUT ÖZATA AND. LİSESİ	SELAHATTİNEY YUBİ AND. LİSESİ	TELİA SONERA AND. LİSESİ	VALİ HAYDAR BEY AND. LİSESİ	TÜM OKULLARDA HAYIR YANITI VEREN ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
1	20	20	15	13	20	20	17	20	145	1	0	0	5	7	0	0	3	0	15	160
2	19	5	0	1	10	15	2	8	60	2	1	15	20	19	10	5	18	12	100	160
3	6	13	0	1	19	3	8	11	61	3	14	7	20	19	1	17	12	9	99	160
4	2	1	1	1	20	1	19	6	51	4	18	19	19	19	0	19	1	14	109	160
5	12	16	7	1	20	18	15	8	97	5	8	4	13	19	0	2	5	12	63	160
6	19	14	12	3	16	18	15	17	114	6	1	6	8	17	4	2	5	3	46	160
7	18	9	10	1	14	14	11	13	90	7	2	11	10	19	6	6	9	7	70	160
8	15	9	10	1	20	14	7	12	88	8	5	11	10	19	0	6	13	8	72	160
9	9	5	2	0	2	11	4	18	51	9	11	15	18	20	18	9	16	2	109	160
10	14	20	13	1	15	9	13	19	104	10	6	0	7	19	5	11	7	1	56	160
11	16	19	9	0	6	16	11	19	96	11	4	1	11	20	14	4	9	1	64	160
12	5	11	4	3	16	7	2	15	63	12	15	9	16	17	4	13	18	5	97	160
13	6	5	10	3	6	6	5	11	52	13	14	15	10	17	14	14	15	9	108	160
14	0	14	2	2	0	3	4	4	29	14	20	6	18	18	20	17	16	16	131	160
15	17	15	4	1	17	15	4	12	85	15	3	5	16	19	3	5	16	8	75	160
16	20	19	17	8	18	16	16	20	134	16	0	1	3	12	2	4	4	0	26	160
17	20	19	15	7	13	10	13	18	115	17	0	1	5	13	7	10	7	2	45	160
18	20	18	18	7	12	11	14	17	117	18	0	2	2	13	8	9	6	3	43	160
19	19	20	14	6	18	18	18	16	129	19	1	0	6	14	2	2	2	4	31	160
20	16	12	7	4	13	10	5	15	82	20	4	8	13	16	7	10	15	5	78	160
21	18	16	16	3	19	19	10	18	119	21	2	4	4	17	1	1	10	2	41	160
22	20	18	12	1	19	15	14	16	115	22	0	2	8	19	1	5	6	4	45	160
23	20	15	19	10	13	16	18	15	126	23	0	5	1	10	7	4	2	5	34	160
24	9	4	8	1	3	7	2	11	45	24	11	16	12	19	17	13	18	9	115	160
25	20	19	13	9	18	17	15	18	129	25	0	1	7	11	2	3	5	2	31	160

Tablo 2: Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Yüzdeleri

GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ OLAN OKULLARDA ÖĞRENCİLERİN ANKET SORULARINA VERDİKLERİ CEVAP YÜZDELERİ					
SORULAR	EVET, CEVABINI VEREN ÖĞRENCİLER		HAYIR, CEVABINI VEREN ÖĞRENCİLER		TOPLAM(f)
	FREKANS (f)	YÜZDE (%)	FREKANS (f)	YÜZDE (%)	
1	145	90,625	15	9,375	160
2	60	37,5	100	62,5	160
3	61	38,875	99	61,875	160
4	51	31,875	109	68,125	160
5	97	60,625	63	39,375	160
6	114	71,25	46	28,75	160
7	90	56,25	70	43,75	160
8	88	55	72	45	160
9	51	31,875	109	68,125	160
10	104	65	56	35	160
11	96	60	64	40	160
12	63	39,375	97	60,625	160
13	52	32,5	108	67,5	160
14	29	18,125	131	81,75	160
15	85	53,125	75	46,875	160
16	134	83,75	26	16,25	160
17	115	71,875	45	28,125	160
18	117	73,125	43	26,875	160
19	129	80,625	31	19,375	160
20	82	51,25	78	48,75	160
21	119	74,375	41	25,625	160
22	115	71,875	45	28,125	160
23	126	78,75	34	21,25	160
24	45	28,125	115	71,875	160
25	129	80,625	31	19,375	160

Tablo 3: Görsel Sanatlar Atölyesi Olmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Yüzdeleri

GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ OLMAYAN OKULLARDA ÖĞRENCİLERİN ANKET SORULARINA VERDİKLERİ CEVAP SAYILARI										
“EVET” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER					“HAYIR” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER					
SORULAR	BOSTANIÇI AND. LİSESİ	CUMHURİYET AND. LİSESİ		TÜM OKULLARDA EVET YANITI VEREN ÖĞRENCİ SAYISI	SORULAR	BOSTANIÇI AND. LİSESİ	CUMHURİYET AND. LİSESİ		TÜM OKULLARDA HAYIR YANITI VEREN ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
1	20	19		39	1	0	1		1	40
2	19	7		26	2	1	13		14	40
3	20	19		39	3	0	1		1	40
4	20	15		35	4	0	5		5	40
5	16	1		17	5	4	19		23	40
6	20	11		31	6	0	9		9	40
7	0	3		3	7	20	17		37	40
8	1	12		13	8	19	8		27	40
9	1	10		11	9	19	10		29	40
10	1	0		1	10	19	20		39	40
11	20	16		36	11	0	4		4	40
12	19	11		30	12	1	9		10	40
13	18	14		32	13	2	6		8	40
14	16	8		24	14	4	12		16	40
15	20	18		38	15	0	2		2	40
16	8	4		12	16	12	16		28	40
17	20	14		34	17	0	6		6	40
18	4	11		15	18	16	9		25	40
19	20	18		38	19	0	2		2	40
20	17	11		28	20	3	9		12	40
21	16	3		19	21	4	17		21	40
22	2	3		5	22	18	17		35	40
23	7	4		11	23	13	16		29	40
24	0	1		1	24	20	19		39	40
25	17	7		24	25	3	13		16	40

Tablo 4: Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Oranları

GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ OLMAYAN OKULLARDA ÖĞRENCİLERİN ANKET SORULARINA VERDİKLERİ CEVAP ORANLARI					
SORULAR	“EVET” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER		“HAYIR” CEVABI VEREN ÖĞRENCİLER		TOPLAM (f)
	FREKANS (f)	YÜZDE (%)	FREKANS (f)	YÜZDE (%)	
1	39	97,5	1	2,5	40
2	26	65	14	35	40
3	39	97,5	1	2,5	40
4	35	87,5	5	12,5	40
5	17	42,5	23	57,5	40
6	31	77,5	9	22,5	40
7	3	7,5	37	92,5	40
8	13	32,5	27	67,5	40
9	11	27,5	29	72,5	40
10	1	2,5	39	97,5	40
11	36	90	4	10	40
12	30	75	10	25	40
13	32	80	8	20	40
14	24	60	16	40	40
15	38	95	2	5	40
16	12	30	28	70	40
17	34	85	6	15	40
18	15	37,5	25	62,5	40
19	38	95	2	5	40
20	28	70	12	30	40
21	19	47,5	21	52,5	40
22	5	12,5	35	87,5	40
23	11	27,5	29	72,5	40
24	1	2,5	39	97,5	40
25	24	60	16	40	40

4.3. Görsel Sanatlar Atölyesi Olan Okullarda Uygulanan Anket Bulguları

Tablo 5: Görsel sanatlar dersinde atölyenizi kullanabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 1	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	15	75	5	25	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20

Görsel sanatlar atölyesi olan okullarda yaptığımız çalışmayla, öğrencilerin atölyelerini kullanıp kullanamadıklarını belirlemek için yönelttiğimiz soruya; çalışmaya katılan 160 öğrenciden, 145’i “evet” cevabı verirken, 15 öğrencide “hayır” cevabı vermiştir. Oransal olarak, “evet” cevabı verenler, % 90,625 iken “hayır” cevabı verenlerin oranı % 9,375 olarak görülmektedir. Okulların cevaplama oranları birbirine yakın değerlerde görünmektedir. En düşük “evet” cevabı veren okul öğrencileri Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileridir(f-13). Van Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri(f-15) ve Telia Sonera Anadolu Lisesi öğrencileri(f-17)de diğer okullara göre daha düşük oranda “evet” cevabı veren okullar olarak belirlenmiştir.

Tablo 6: Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar büyük olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 2	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	15	75	5	25	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20

Öğrencilerin görüşlerine göre, görsel sanatlar atölyelerinin yeteri kadar büyük olup olmadığını öğrenmek için yönelttiğimiz soruya, 160 öğrenciden 60 öğrenci “evet” cevabı verirken, 100 öğrenci ise “hayır” cevabı vermiştir. Oransal olarak “evet” cevabı verenlerin oranı % 37,5 iken, “hayır” cevabı verenlerin oranı % 62,5 olarak belirlenmiştir. Okullar arasında ortaya çıkan dağılımlara baktığımızda atölyelerinin yeteri kadar büyük olduğunu belirten okullar; Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi(F-19), Selahaddin-i Eyyübi Anadolu Lisesi(f-15) okullarıdır.

Tablo 7: Görsel sanatlar atölyenizde resim çalışırken kullandığınız malzemeleri saklayabileceğiniz dolaplarınız var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 3	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	0	0	20	100	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Görsel sanatlar dersinin işlendiği atölyelerde öğrenci kullanımı için yeteri kadar dolap olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden; 61’i “evet” 99’u “hayır” cevabı vermiştir. “Evet” cevabı verenlerin oranı % 38,875 iken, “hayır” cevabı verenlerin oranı 61,875olarak görülmektedir.” Evet” cevabını en yüksek Mesut Özata Anadolu Lisesi öğrencileri(f-19) vermiştir. Van Güzel Sanatlar Lisesi(f-0) öğrenci, Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi’(f-1) Selahaddini Eyyubi Anadolu Lisesi (f-3) ve Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi’nden (f-6) öğrenci “evet” cevabı vererek okullarında kullanabilecekleri dolapların çok az olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 8: Görsel sanatlar atölyenizde kullanabileceğiniz lavabolar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 4	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	1	5	19	95	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20

Görsel sanatlar atölyelerinde öğrencilerin kullanabilecekleri lavaboların olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 51’i “evet” cevabı vermiş, 109’u ise “hayır” cevabı vermiştir. “Evet” cevabı verenlerin oranı %31,875 iken, “hayır” cevabı verenlerin oranı da % 68,125 olarak belirlenmiştir. Mesut Özata Anadolu Lisesi Öğrencilerinin tamamı (f-20), Telia Sonera Anadolu Lisesi öğrencilerinin de büyük çoğunluğu (f-19) atölyelerinde lavabo olduğuna dair “evet” cevabı vermişlerdir. Diğer okullarda ise “hayır” cevabını verenlerin sayılarının daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 9: - Görsel sanatlar atölyenizde yeteri kadar masa ve sandalye (tabure) var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 5	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	7	35	13	65	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İ.M.K. B. ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20

Çalışma yaptığımız okullarda, mevcut görsel sanatlar atölyelerinde masa ve sandalye (tabure)’lerin yeterli sayıda olup olmadığını belirlemek için öğrencilere yönelttiğimiz bu soruya 160 öğrenciden, 97’si “evet” cevabını vermiş, 63 öğrenci ise “hayır” cevabını vermiştir. “Evet” cevabını veren öğrencilerin oranı % 60,625 iken,

“hayır” cevabı verenlerin oranı % 39,375 olarak belirlenmiştir. “hayır” cevabını en yüksek oranda veren okullar; Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi(f-19), Van Güzeli Sanatlar Lisesi(f-13), Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi öğrencileri(f-12) olarak görülmüştür.

Tablo 10: Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar ışık aldığını düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 6	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	12	60	8	40	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20

Çalışma yaptığımız okullarda görsel sanatlar atölyelerinin yeteri kadar ışık alıp almadığını ölçmek için yönelttiğimiz soruya, 160 öğrenciden 114 öğrenci “evet” cevabı vermiş, 46 öğrenci ise “hayır” cevabı vermiştir. “evet” cevabı verenlerin oranı %71,25 iken “hayır” cevabı verenlerin oranı % 28,75 olarak görülmektedir. Okulların genel dağılımda verdikleri cevap oranları birbirlerine yakın görünmektedir. Sadece Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu(f-17) hayır cevabı vermiştir.

Tablo 11: Görsel sanatlar atölyenizin havalandırma durumu yeterli mi? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 7	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	N
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	10	50	10	50	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20

Araştırma yapılan okullarda görsel sanatlar atölyelerinin havalandırma durumlarını yeterli bulup bulmadıklarını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 90 tanesi “evet” cevabı vermiş, “hayır” cevabı verenler ise 70 kişi olarak belirlenmiştir.”evet” cevabı verenlerin oranı % 56,25 iken, “hayır” cevabı verenler ise % 43,75 olduğu görülmüştür. Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi’nde çalışmaya katılan öğrencilerinin 20’sinden 19’u, Ahmed-İ Hani Anadolu Lisesi öğrencilerinin 20’sinden 11’i ve Van Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinden 10’u “hayır” cevabı vermiştir.

Tablo 12: Görsel sanatlar atölyenizde çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz panolar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 8	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	N
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	10	50	10	50	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20

Çalışma yaptığımız okulların görsel sanatlar atölyelerinde öğrencilerin çalışmalarını sergileyebilecekleri panoların olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya 160 öğrenciden 88’i “evet” cevabı vermiş, 72 öğrenci ise “hayır” cevabı vermiştir. Yöneltilen soruya “evet” cevabı veren öğrenciler % 55, “hayır” cevabı verenler ise % 45 olarak görülmektedir. Mesut Özata Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı (f-20) “evet” cevabı vermiştir. Diğer yüksek oranda “evet” cevabı veren okullar ise şöyledir; Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi (f-15) Selahaddi-İ Eyyübi Anadolu Lisesi öğrencileri (f-14) ve Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi (f-12). Mehmet Akif Ersoy Lisesi öğrencilerinin büyük kısmının (f-19) “hayır” cevabı verdiği görülmektedir.

Tablo 13: Görsel sanatlar atölyenizde ünlü sanatçıların çalışmalarının kopyaları var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 9	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	N
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	2	10	18	90	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Çalışma yaptığımız okullarda görsel sanatlar atölyelerinde ünlü sanatçıların çalışmalarının kopyalarının olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz soruya, 160 öğrenciden 51’i “evet” cevabı vermiş, 109 öğrenci ise “hayır” cevabı vermiştir. Öğrencilerin, “hayır” cevabı verme oranı % 68,125 iken, “evet” cevabı oranı sadece % 31,875 olarak görülmektedir. Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi’nin çalışmaya katılan 20 öğrencisinden 18’i atölyelerinde ünlü sanatçıların çalışmalarının olduğunu belirtmişlerdir. İkinci sırada ise 11 öğrencisiyle Selahaddini Eyyubi Anadolu Lisesi öğrencileri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak “hayır” cevabı veren okullardaki sıralama ise böyle şekillenmiştir; Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi(f-20), Mesut Özata Anadolu Lisesi(f-18), Van Güzel Sanatlar Lisesi(f-18), Telia Sonera Anadolu Lisesi(f-16).

Tablo 14: Görsel sanatlar atölyenizde müzik dinleye biliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 10	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	N
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	13	65	7	35	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	15	75	5	45	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20

Öğrencilerin atölyelerinde çalışmalarını yaparken müzik dinleme oranlarını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 104 öğrenci “evet” cevabı

vermiş, 56 öğrenci ise “hayır” cevabı vermiştir. Öğrencilerin büyük kısmının atölyelerinde çalışma yaparken müzik dinleyebildiği görülürken, bu oran % 65 olarak görülmektedir. “Evet” cevabını en çok veren okulların sıralaması şöyledir; Ahmed-i Hani Anadolu Lisesi(*f*-20), Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi(*f*-19), Mesut Özata Anadolu Lisesi(*f*-15), Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi(*f*-14). En çok “hayır” cevabı veren okullar ise; Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi(*f*-19) Ve Selahaddin-i Eyyub-i Anadolu Lisesi’dir.

Tablo 15: Görsel sanatlar atölyenizde projeksiyon, televizyon, DVD, gibi elektronik cihazlar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 11	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	9	45	11	55	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20

Görsel sanatlar atölyelerinde projeksiyon, televizyon, DVD, gibi elektronik cihazların bulunup bulunmadığı belirlemek için çalışmaya katılan öğrencilere yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 96’sı “evet” cevabı vermiş, 64 öğrenci de “hayır” cevabı vermiştir. “Evet” cevabı veren öğrencilerin oranı % 60 iken, hayır cevabı veren öğrencilerin oranı da % 40 olarak belirlenmiştir. Atölyelerinde projeksiyon, televizyon ve DVD gibi elektronik cihazların olduğuna dair en çok “evet” cevabı veren okullar; Ahmed-i Hani Anadolu Lisesi(*f*-19), Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi(*f*-19), Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi(*f*-16), Selahaddin-İ Eyyubi Anadolu Lisesi(*f*-16) olarak görülmektedir. En fazla “hayır” cevabını verenler öğrenciler ise Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-20) ve Mesut Özata Anadolu Lisesi(*f*-14) öğrencileridir.

Tablo 16: Görsel sanatlar atölyenizde atık malzemeleri saklayabileceğiniz bir yer var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 12	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	4	20	16	80	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20

Çalışma yaptığımız okullardaki görsel sanatlar atölyelerinde öğrencilerin atık malzemeleri saklayabilecekleri alanların olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 97'si "hayır" cevabı verirken, 63 öğrenci de "evet" cevabı vermiştir. Oransal olarak atık malzeme depolama alanımız yok diyenler % 60,625 iken bu soruya atölyelerimizde atık malzeme depolama alanlarımız var diyenlerin oranı da 39,375 olarak belirlenmiştir. Anket sonuçlarına göre, çalışmaya katılan okullar arasında görsel sanatlar atölyelerinde atık malzeme depolama alanları bulunan okullar; Mesut Özata Anadolu Lisesi(f-16), Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi(f-15), Ahmed-i Hani Anadolu Lisesi(f-11)'dir.

Tablo 17: Görsel sanatlar atölyenizde şövale, büst, model kaidesi gibi dersi destekleyici araçlar var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 13	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	10	50	10	50	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Görsel sanatlar atölyelerinde şövale, büst, model kaidesi gibi dersi destekleyici araçların olduğuna dair en yüksek düzeyde "evet" cevabı veren okullar Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi(f-11) ve Van Güzel Sanatlar Lisesi(f-10) olarak görülmektedir. Bu

soruya “evet” cevabı verenlerin oranı % 32,5 iken, “hayır” cevabı verenlerin oranı ise % 67,5 olarak görülmektedir.

Tablo 18: Görsel sanatlar atölyenizin karartma perdeleri var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 14	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	2	10	18	90	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20

Görsel sanatlar atölyelerinde karartma perdeleri bulunan tek okul Ahmed-İ Hani Anadolu Lisesi(f-14) görülmektedir. Diğer okulların verdikleri cevaplarla birlikte “hayır” cevabı verenlerin oranı % 81,75 gibi yüksek bir oranda görünmektedir. “Evet” cevabını veren öğrencilerin oranı ise 18,25’tir.

Tablo 19: Görsel sanatlar atölyenizin oturma düzeni sizce uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 15	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	4	20	16	80	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20

Görsel sanatlar dersinde, öğrencilerin atölyelerinde ki oturma düzenlerinden memnun olup olmadıklarını ölçtüğümüz bu soruya 160 öğrenciden 85’i “evet” cevabı vermiş, 75’i ise “hayır” cevabı vermiştir. Oran olarak “evet” cevabı veren öğrenciler %53,125 iken, “hayır” cevabı veren öğrenciler ise %46,875 olarak belirlenmiştir. Oturma düzenlerini beğenmeyen öğrencilerin ağırlıklı olarak üç okulda toplandığı görülmektedir; Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi(f-19), Van Güzel Sanatlar Lisesi(f-

16), Teli Sonera Anadolu Lisesi(*f*-16).diğer okulların verdikleri cevapların ağırlıklı olarak “evet” oturma düzeni uygundur şeklinde olmuştur.

Tablo 20: Görsel sanatlar atölyenizin olması sizi mutlu ediyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 16	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	17	85	3	15	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20

Çalışma yaptığımız okullarda öğrencilerin atölyeleri olduğu için kendilerini mutlu hissedip hissetmediğini ölçmek için yönelttiğimiz soruya, 160 öğrenciden 134’ü “evet” cevabı vererek kendilerini mutlu hissettiklerini belirtmişlerdir. “Evet” cevabı verenlerin oranı %83,75 olarak görülmektedir. Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi öğrencileriyle Vali Mithat Bey Lisesi öğrencilerinin tamamı(*f*-20) “evet” cevabı vermiştir. Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencilerinin büyük kısmı(*f*-12) “hayır” cevabı vermiştir.

Tablo 21: Görsel sanatlar atölyenizin olması yaratıcılığınızı olumlu etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 17	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	15	75	5	25	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Görsel sanatlar atölyelerinde çalışan öğrencilerin “atölyenizin olması yaratıcılığınızı olumlu etkiliyor mu?” sorusuna 160 çalışmaya katılan 160 öğrenciden 115’i “evet” cevabı vermiş, 45 öğrencide “hayır” cevabı vermiştir. Atölyemizin olması yaratıcılığınızı olumlu etkiliyor diyenlerin oranı %71,875 olarak belirlenmiştir.

Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-13) ve Selâhaddin-İ Eyyubi Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-10) bu soruya olumsuz cevap veren okullar arasında yer almaktadırlar.

Tablo 22: Görsel sanatlar atölyeniz olmasaydı, bu durum sizin için bir kayıp olur muydu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 18	EVET		HAYIR		TOPLAM n
	f	%	f	%	
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	18	90	2	10	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20

Çalışmaya katılan öğrencilere görsel sanatlar atölyeniz olmasaydı bu durum sizin için bir kayıp olur muydu diye sorduğumuzda 160 öğrenciden 117'si “evet” cevabı verirken, 43 öğrenci de “hayır” cevabı vermiştir. Bu soruya “evet” cevabı verenlerin oranı %73,125 gibi bir değerde görülürken, “hayır” cevabı verenlerin oranı da %26,875 olarak görülmektedir. Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-13) en fazla “hayır” cevabı veren okul olarak dikkat çekmektedir.

Tablo 23: Görsel sanatlar atölyenizin olması sizce öğretmenizin daha etkili ders işlemesini etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 19	EVET		HAYIR		TOPLAM n
	f	%	f	%	
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	14	70	6	30	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	6	30	14	70	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20

Öğrencilerin gözünden, görsel sanatlar atölyesinin olması öğretmenlerinin ders işleyişini etkileyip etkilemediğini belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, 160 öğrenciden 129'u “evet” cevabı vermiştir. “evet” cevabı verenlerin oranı % 80,625 gibi yüksek bir seviyededir. Bu soruya en fazla “hayır” cevabını Mehmet Akif Ersoy

Anadolu Lisesi öğrencileri($f-14$) vermiştir. Genelde ise “hayır” cevabı verenlerin oranı %19,375 olarak belirlenmiştir.

Tablo 24. Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar temiz olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 20	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	7	35	13	65	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	5	25	15	75	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20

Görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziki mekânların değerlendirilmesi konusunda yaptığımız araştırmada, atölyesi olan orta öğretim kurumlarında atölyelerin temizliğinin yeterli olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya, çalışmaya katılan 160 öğrenciden 82’si “evet” cevabı vermiştir. Öğrencilerden 78’ide “hayır” cevabı vermiştir. Atölyelerinin temiz olduğunu belirten öğrencilerin oranı %51,25 iken yeteri kadar temiz olmadığını belirten öğrencilerin oranı da %48,78 olarak görülmektedir. Verdikleri cevaplarla, kullandıkları atölyelerin yeteri kadar temiz olmadığını düşünen okul öğrencileri sırasıyla; Mehmet Akif Ersoy Lisesi($f-16$), Teliya Sonera Anadolu Lisesi($f-15$), Van Güzel Sanatlar Lisesi($f-13$), Selahaddin-İ Eyyubi Anadolu Lisesi($f-10$) öğrencileridir.

Tablo 25: Görsel sanatlar atölyenizde çöp kutusu ve temizlik malzemeleri var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 21	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	n
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	16	80	4	20	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Çalışma yaptığımız okullarda, anket çalışmasına katılan öğrencilerin yarısına yakını atölyelerinin yeteri kadar temiz olduğunu belirtmişti, buna karşın atölyelerinde çöp kutusu ve temizlik malzemelerinin olduğunu belirten 119 kişi “evet” cevabı vermiştir. “Hayır” cevabı veren öğrencilerin sayısı ise 41 olarak belirlenmiştir. Bu soruya “evet” cevabı verenlerin oranı % 74,375 iken “hayır cevabı veren öğrencilerin oranı % 25,625’tir. Bu soruya en fazla hayır cevabı veren öğrencilerin bulunduğu okullar; Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi(*f*-17) ve Telia Sonera Anadolu Lisesi(*f*-10)’dir.

Tablo 26: Görsel sanatlar atölyenizi rahat bir çalışma ortamı olarak görüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 22	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	12	60	8	40	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20

Çalışma yaptığımız okullarda öğrencilerin görsel sanatlar atölyelerini rahat bir çalışma ortamı olarak görüp, görmediklerini belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya 160 öğrenciden 115’i “evet” cevabı vermiştir. Görsel sanatlar atölyelerini rahat bir çalışma ortamı olarak gören öğrencilerin oranı % 71,875 iken, atölyelerini rahat bir çalışma ortamı olarak görmeyen öğrencilerin oranı ise % 28,125’tir. Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileri verdikleri yüksek oranda “hayır” cevabıyla(*f*-19) görsel sanatlar atölyelerini, rahat bir çalışma ortamı olarak görmemektedirler.

Tablo 27: Görsel sanatlar atölyenizi değiştirmek ya da içine bir şeyler eklemek ister miydiniz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 23	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	19	95	1	5	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	13	65	7	35	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20

Bu soruyu yönelttiğimiz 160 öğrencinin % 78,125’i atölyelerin değişikliğe ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. En fazla “evet” cevabı veren okullar; Abdurrahman Gazi Anadolu Lisesi(*f*-20), Van Güzel Sanatlar Lisesi(*f*-19), Telia Sonera Anadolu Lisesi(*f*-18), Selâhaddin-İ Eyyubi Anadolu Lisesi(*f*-16), Ahmed-İ Hani Anadolu Lisesi(*f*-15), Vali Haydar Bey Anadolu Liseleridir(*f*-15).

Tablo 28: Görsel sanatlar atölyenizin duvar rengi hoşunuza gidiyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 24	EVET		HAYIR		TOPLAM n
	f	%	f	%	
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	8	40	12	60	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Yapılan çalışma sonucu görsel sanatlar atölyelerinin duvar rengini beğenen sadece 45 öğrenci varken, 115 öğrenci % 71,875’lik bir oranla görsel sanatlar atölyelerinin duvar rengini beğenmediklerini belirtmişlerdir. Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-11) duvar rengini en fazla beğenen öğrenciler arasında ilk sırada yer almıştır.

Tablo 29: Görsel sanatlar atölyenizin olması derse olan ilginizi olumlu etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 25	EVET		HAYIR		TOPLAM n
	f	%	f	%	
ABDURRAHMAN GAZİ ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
AHMED-İ HANİ ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
VAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ	13	65	7	35	20
MEHMET AKİF ERSOY ANADOLU LİSESİ	9	45	11	55	20
MESUT ÖZATA ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
SELÂHADDİNİ EYYUBİ İMKB ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
TELİA SONERA ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20
VALİ HAYDAR BEY ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Tabloya bakıldığında, 160 öğrenciden 129'u okullarında görsel sanatlar atölyelerinin olmasının derse olan ilgilerini artırdığını belirtmiştir."Evet" cevabının verilme oranı % 80,625 iken "hayır" cevabının verilme oranı % 19,375 olarak belirlenmiştir. En fazla hayır cevabı veren okul öğrencileri Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi öğrencileri(*f*-11) olmuştur.

4.4.Görsel Sanatlar Atölyesi bulunmayan Okullarda Öğrencilerin Anket Sorularına Verdikleri Cevap Sayıları ve Yüzdeleri

Tablo 30: Görsel sanatlar derslerini işleyeceğiniz bir atölyenizin olmasını ister miydiniz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 1	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20

Görsel sanatlar atölyesi bulunmayan okullarımızda yaptığımız anket çalışmasında yönelttiğimiz bu soruya; çalışmaya katılan 40 öğrenciden 39'u "evet" cevabı vermiş, 1 öğrenci ise hayır cevabı vermiştir. "Evet" cevabı vererek, okullarında görsel sanatlar atölyesinin olmasını isteyen öğrencilerin oranı % 97,5 olarak belirlenmiştir. Bostaniçi Anadolu Lisesi'nden 20, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nden de 19 öğrenci "evet" cevabı vermiştir.

Tablo 31: Size göre okulunuzda görsel sanatlar atölyesi olarak kullanılabilecek fiziki bir mekân var mıdır? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 2	EVET		HAYIR		TOPLAM
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>n</i>
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20

Görsel sanatlar atölyesi olmayıp, derslerini sınıfta işleyen öğrencilere okulunuzda atölye olarak kullanılabilecek bir alanın olup olmadığını belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya; çalışmaya katılan 40 öğrenciden, 26'sı "evet" cevabı verirken, 14 öğrenci de "hayır" cevabını verdiği belirlenmiştir. Çalışmada Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %95'i "evet" cevabı vermiştir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi

öğrencilerinin %65'lik bir kısmı ise okullarında atölye olarak kullanılabilir bir alanın olmadığını belirtmiştir.

Tablo 32: Görsel sanatlar derslerinin sınıflarınızda mı işliyorsunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 3	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20

Okullarında görsel sanatlar atölyesi olmayan öğrencilerin, %97,5'i görsel sanatlar derslerini normal sınıflarda işlediklerini belirtmişlerdir. Cumhuriyet Lisesi'nden bir öğrenci "hayır" cevabı vermiştir. "Hayır" cevabının verilme oranı sadece %2,5'tir.

Tablo 33: Görsel sanatlar dersi için bir atölyenizin olmayışı bu dersin işlenişini olumsuz etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 4	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	15	75	5	25	20

Görsel sanatlar dersine ait bir atölyenin olmayışının dersin işlenişine etkisini belirlemek için yönelttiğimiz bu soruya 35 öğrenci "evet" cevabı vermiştir. Bu sayı %87,5'lik bir orana karşılık gelmektedir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı evet cevabı verirken, Cumhuriyet Lisesi'nde çalışmaya katılan öğrencilerin %75'i evet cevabı vermiştir.

Tablo 34: Yaptığınız çalışmalarını asabileceğiniz bir pano var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 5	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20

Bu soruya verilen cevaplara göre, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nde öğrencilerin çalışmalarını asabilecekleri panolar mevcuttur. Bu yönde verilen cevap oranı %80'dir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin %95'i "hayır" cevabı vererek görsel sanatlar derslerini işledikleri alanlarda çalışmalarını sergileyebilecekleri panoların olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 35: Çalışmalarınızı yaparken sınıfta temizlik problemi yaşıyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 6	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Görsel sanatlar dersini sınıflarında işleyen çalışmaya katılan iki okuldan, 40 öğrenciden 31'i "evet" cevabı vermişlerdir. Bu durumda sınıflarda işlenen görsel sanatlar dersi işlendikten sonra sınıflarda temizlik problemi yaşandığı belirtilmiştir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı bu soruya "evet" cevabı verirken, cumhuriyet Anadolu lisesi öğrencilerinin %55'i "evet" cevabı vermiştir.

Tablo 36: Çalışmaları yaptığınız ortamdaki sıra ve masalar sizce uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 7	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20

Çalışma yaptığımız okullarda, sınıflardaki sıra ve masaların görsel sanatlar etkinliklerinin yapılabilmesi için uygun olmadığını belirten öğrencilerin oranı 92,5 gibi yüksek bir oranda belirlenmiştir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı "evet" cevabı vermiştir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin de "evet" cevabı verme oranı %85 olarak belirlenmiştir.

Tablo 37: Sizce çalışma yaptığınız ortamın ışık durumu yeterli mi? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 8	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	12	60	8	40	20

Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin verdikleri cevaplarla sınıflarının yeteri kadar ışık almadığını belirtmişlerdir. Bu yönde ki görüşlerinin cevaplanma oranı %95 olarak belirlenmiştir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nde öğrencilerin sınıflarındaki ışık durumunu yeterli görme oranı %60 olarak görülmektedir.

Tablo 38: Sizce Ortamın ısı durumu çalışmaya uygun mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 9	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	10	50	10	50	20

Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin yarısı sınıflarının ısı durumunu yeterli görürken, Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %95'i sınıfların ısı durumunu yeterli görmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 39: Görsel sanatlar dersini işlediğiniz ortamda lavabo var mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 10	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20

Görsel sanatlar alanında çalışma yaparken önemli ihtiyaçlardan biri olan lavaboların, öğrencilerin verdikleri cevaplardan anlaşıldığı üzere sınıflarda bulunmadığı görülmektedir. Öğrencilerin bu soruya “hayır” cevabı verme oranı %97,5 olarak belirlenmiştir.

Tablo 40: Çalışmalarınızı yaparken zaman sıkıntısı yaşıyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 11	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20

Çalışmaya katılan öğrenciler Görsel sanatlar dersi için düzenlenmemiş sınıflarda önemli oranda zaman sıkıntısı çektiklerini belirtmişlerdir. Bu soruya evet cevabı veren öğrencilerin oranı %90 olarak görülmektedir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerin tamamı “evet” cevabı verirken, Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin %80'i evet cevabı vererek ders süresinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 41: Çalışmalarınızı yaptıktan sonra sınıfınızı diğer dersler için hazırlamanız gerekiyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 12	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	19	95	1	5	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Tabloya bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğu (%75) görsel sanatlar dersinden sonra diğer dersler için sınıflarını hazırlamaları gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bostaniçi Anadolu Lisesi'nde 19 öğrenci, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nden ise 11 öğrenci bu soruya “evet” cevabı vermiştir.

Tablo 42: Görsel sanatlar dersinin sınıfta işlenmesi bu dersten sonraki dersleri olumsuz etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 13	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20

Anket uygulanan her iki okuldansa öğrenciler bu soruya yüksek oranda “evet” cevabı vermiştir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %90'ı, Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin %70'ibu soruya “evet” cevabı vermiştir.

Tablo 43: Görsel sanatlar dersinden sonra sınıfa gelen hoca sınıfın içinde bulunduğu durumdan şikâyet ediyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 14	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20

Tabloya bakıldığında, Bostaniçi Anadolu Lisesi'nde görsel sanatlar dersinden sonra sınıfta ders işleyen öğretmenler sınıfın içinde bulunduğu durumundan şikâyetçi görünüyor. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %80'i bu soruya “evet” cevabı vermiştir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nde öğretmenlerin bu durumdan çok fazla şikâyetçi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 44: Atölyenizin olmayışı dilediğiniz şekilde çalışmanızı engelliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar

SORU 15	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Anket uygulanan her iki okuldan da bu soruya yüksek oranda “evet” cevabı verilmiştir. Görsel sanatlar dersine ait bir atölyenin olmayışının öğrencilerin diledikleri gibi çalışmalarını engellediği görülmektedir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı, Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin de %90’ı bu yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 45: Atölyenizin olmayışını ailenizle paylaştınız mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 16	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	8	40	12	60	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20

Tabloya bakıldığında çalışmaya katılan öğrencilerin büyük kısmı atölyelerinin olmayışını aileleriyle paylaşmamışlardır. Bostaniçi Anadolu Lisesi’nden 8 öğrenci, Cumhuriyet Anadolu Lisesi’nde de sadece 4 öğrenci “evet” cevabı vermiştir. Genelde “evet” cevabı verenlerin oranı %30 olarak görülmektedir.

Tablo 46: Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar dersi için getireceğiniz malzemeleri, getirip getirmemenizi etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 17	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	14	70	6	30	20

Tabloya göre bu soruya verilen cevaplara bakıldığında, görsel sanatlar atölyelerinin olmayışının öğrencilerin malzeme getirip getirmeme durumu önemli düzeyde etkilemektedir. Bu soruya “evet” cevabı verenlerin oranı %85 olarak belirlenmiştir. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamı “evet” cevabı vermiştir.

Tablo 47: Daha önce alt kademelerdeki okullarınızda görsel sanatlar atölyesi var mıydı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 18	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Anket çalışmasına katılan 40 öğrenciden 15'inin alt kademelerde görsel sanatlar dersine ait atölyelerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu soruya, Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %20'si, Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin de %55'i "evet" cevabı vermiştir.

Tablo 48: Sizce görsel sanatlar dersi için atölye gerekli midir? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 19	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	20	100	0	0	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	18	90	2	10	20

Tabloya bakıldığında öğrencilere göre görsel sanatlar dersinde atölye, önemli ölçüde gereklidir. Soruları bu yönde cevaplayan öğrencilerin oranı %95 gibi yüksek orandadır.

Tablo 49: Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar öğretmeninizin ders işleyişini etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 20	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	11	55	9	45	20

Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin verdikleri cevaplara göre; atölyelerinin olmayışı öğretmenlerinin ders işleyişini önemli oranda etkiliyor. Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerin %55'i bu soruya "evet" cevabı vermiştir.

Tablo 50: Görsel sanatlar dersinde grup çalışması yapabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 21	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	16	80	4	20	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	3	15	17	85	20

Tabloya bakıldığında görsel sanatlar derslerini sınıflarında işleyen Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerin %80'i grup çalışması yapabildiklerini belirtmişlerdir. Cumhuriyet Anadolu lisesinde ise durum farklı şekillenerek, öğrencilerin %85'i bu soruya "hayır" cevabı vermiştir.

Tablo 51. Görsel sanatlar dersine ait atölyenizin olmayışıyla ilgili sorunları öğretmeninizle paylaştınız mı? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 22	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	2	10	18	90	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	3	15	17	75	20

Çalışmaya katılan 40 öğrenciden yalnızca 5'i atölyelerinin olmayışıyla ilgili sorunlarını öğretmenleriyle paylaşmışlardır. Bu durum oransal olarak %12,5 olarak karşılık bulmaktadır.

Tablo 52. Görsel sanatlar derslerini işlerken müzik dinleyebiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 23	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	4	20	16	80	20

Tabloya göre, çalışmalarını sınıflarda yapan öğrencilerin %72,5'i çalışırken müzik dinleyemediklerini belirtmiştir.

Tablo 53. Görsel sanatlar derlerini sınıfınızda işlerken kendinizi güvende hissediyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 24	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	0	0	20	100	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	1	5	19	95	20

Anket çalışmasına katılan 40 öğrencinin 39'u görsel sanatlar dersini sınıflarda işlerken kendini güvende hissetmediğini belirtmiştir.

Tablo 54. Görsel sanatlar dersinin dışında, diğer zamanlarda sınıflarınızda çalışma yapabiliyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar.

SORU 25	EVET		HAYIR		TOPLAM
	f	%	f	%	n
BOSTANIÇI ANADOLU LİSESİ	17	85	3	15	20
CUMHURİYET ANADOLU LİSESİ	7	35	13	65	20

Tabloya göre öğrencilerin, görsel sanatlar dersinin dışında diğer zamanlarda sınıflarında çalışma yapabilme oranı %60'tır. Bostaniçi Anadolu Lisesi öğrencilerinin %85'i bu soruya "evet" cevabı vermiştir. Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin de % 65'i "hayır" cevabı vermiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırma ile ortaöğretim(lise) kurumlarında görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziki alanların tespiti, fiziksel ve donanımsal durumlarının belirlenmesi, eksik veya yetersiz görülen alanlar için çözüm önerileri sunulması adına, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Van ili üç merkez ilçesinde (Edremit, İpekyolu, Tuşba) 16 orta öğretim kurumuyla (lise) görüşülmüştür. Görüşülen okullardan, Edremit ilçesinde Şamran Anadolu Lisesi ve Edremit Anadolu Lisesi, İpekyolu ilçesinde, Van İ.M.K.B. Anadolu Öğretmen Lisesi, Şehit İbrahim Karaoğlan Oğlu Anadolu Lisesi ve Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi; Tuşba ilçesinde, Van Atatürk Anadolu Lisesi'nde görsel sanatlar dersi okutulmadığı tespit edilmiştir.

Görsel Sanatlar Dersi okutulan 10 okuldan Bostaniçi Anadolu Lisesi ve Cumhuriyet Anadolu Lisesi'de Görsel Sanatlar Dersi'nin okullarda görsel sanatlar atölyesi olmadığından sınıflarda işlendiği belirlenmiştir.

Yapılan araştırmaya göre atölyesi olan ve olmayan okulların hiçbirinde standart uygulamaların yapılmadığı belirlenmiştir. Örneğin atölyelerin hiçbirinin büyüklüğü ve donanımsal özelliği aynı değildir.

Okullarında görsel sanatlar dersi için ayrılmış atölyeleri olan öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ise;

- Kullanılan atölyelerin fiziki alan olarak yeteri kadar büyük olmadığı, belirlenmiştir.
- Atölyelerde malzemelerin ve çalışmaların konulması için gerekli dolaplar bulunmadığı, tespit edilmiştir.
- Görsel sanatlar atölyelerinde su ve çalışma ihtiyaçları için lavaboların olmadığı, belirlenmiştir.
- Bazı okullarda Görsel sanatlar atölyelerinde havalandırma sıkıntısı yaşandığı, tespit edilmiştir.
- Çalışma yapılan atölyelerde, çalışmaların sergilenmesi için panoların olmadığı belirlenmiştir.
- Atölyelerde, ünlü sanatçılara ait eserlerin kopyalarının olmadığı tespit edilmiştir.
- Atölyelerde projeksiyon, televizyon, gibi elektronik cihazların bulunmadığı görülmüştür.

- Atölyelerde, atık malzemelerin saklanabilmesi özel alanların ayrılmadığı belirlenmiştir.
- Atölyelerde şövale, büst, model kaidesi gibi dersi destekleyici gereçlerin bulunmadığı, belirlenmiştir.
- Atölyelerde karartma perdelerinin olmadığı görülmüştür.
- Atölyeleri olduğu için öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendini mutlu hissettiği tespit edilmiştir.
- Görsel sanatlar atölyelerinin olmasının, öğrencilerin yaratıcılıklarını olumlu etkilediği belirlenmiştir.
- Atölyelerde temizlik problemlerinin yaşandığı belirlenmiştir.
- Çalışmaya katılan öğrencilerin, atölyeleri olduğu için görsel sanatlar dersine karşı olumlu tutum sergilediği görülmüştür.

Okullarında görsel sanatlar derslerini işleyebilecekleri atölye olmadığı için derslerini sınıflarda işlemek zorunda kalan öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre:

- Derslerin sınıflarda işlenmesinin kendilerini olumsuz etkilediği görülmüştür.
- Sınıflarda, çalışmaların sergileneneceği panoların yeterli olmadığı belirlenmiştir.
- Sınıflarda çalışırken, temizlik problemlerinin yaşandığı tespit edilmiştir.
- Çalışma yapılan sınıflarda bulunan sıra ve masaların, çalışmak için uygun olmadığı belirlenmiştir.
- Görsel sanatlar dersinin işlendiği sınıflarda, su ve çalışma ihtiyaçları için gerekli olan lavaboların bulunmadığı belirlenmiştir.
- Öğrencilerin sınıfta çalışırken zaman sıkıntısı yaşadıkları tespit edilmiştir.
- Sınıfta işlenen görsel sanatlar derslerinin, diğer dersleri olumsuz etkilediği görülmüştür.
- Görsel sanatlar dersinden sonra, sınıfta ders işleyen bazı öğretmenlerin, bu durumdan rahatsız olduğu belirlenmiştir.
- Görsel sanatlar atölyesi olmadığı için, öğrencilerin çalışma yapmak için malzeme getirmede isteksiz davrandığı tespit edilmiştir.
- Görsel sanatlar dersi için ayrılan süre dışında, sınıflarında çalışmadıkları tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Van ili, merkez ilçelerinde (Edremit, İpekyolu, Tuşba) yapılan araştırmaya göre, ortaöğretim kurumlarında verilen görsel sanatlar dersinin amacına ulaşması, yaratıcılığını kullanabilen öğrencilerin sanat yoluyla yaşam beceri kazanması ve sağlıklı bir sanat eğitim ortamı hazırlanabilmesi için bazı öneriler geliştirilmiştir.

Ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitiminin yapıldığı fiziki mekânların değerlendirilmesi için araştırmaya başladığımızda bazı okullarda görsel sanatlar dersinin okutulmadığı görülmüştür. Bu olumsuz durumun ortadan kaldırılması için görsel sanatlar derslerinin zorunlu dersler arasında yer alması gerekmektedir. Bazı okul müdürlerinin okullarda müzik ya da görsel sanatlar derslerinden sadece birinin norm kadrosunu açık göstermesi, derslerin açılmasında ve öğretmen görevlendirilmelerinde problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bunun için bu durumu keyfi bir uygulamadan çıkarılıp, kanun veya yönetmeliklerle güvence altına alınması gerekmektedir.

Bazı okullarda da görsel sanatlar derslerine ait bir sınıf ya da atölye açılmamaktadır. Oysaki Milli Eğitim Bakanlığı görsel sanatlar dersleri için ayrı sınıf-atölye açılması hususunda her hangi bir engel bulunmadığını yayınlamış olduğu yönetmeliğin şu maddelerinde açıklamıştır:

MADDE 95- Okul binalarında rehberlik ve psikolojik danışma servisi, derslik, atölye, laboratuvar, yönetim, araç-gereç, resim, müzik, kaynak veya destek eğitim odaları, konferans salonu, öğretmenler odası, kütüphane ve benzeri yerlerle imam-hatip liselerinde uygulama mescidi bulunur. Spor salonu, çok amaçlı salon, spor ve oyun alanları okulun amaçlarına göre düzenlenir. Bina ve eklentilerinin yeterli olması durumunda, ihtiyaca göre hobi alanları ve sosyal etkinlik ortamları düzenlenir, bilimsel ve teknolojik araç-gereçle donatılır.

MADDE 102- Okullarda resim ve müzik odası veya derslikleri oluşturulabilir. Bu oda veya dersliklerde resim ve müzikle ilgili kitap, araç, gereç, doküman ve malzeme bulundurulur. (M.E.B., 2013)

Görüldüğü üzere görsel sanatlar dersi için ayrı bir sınıf-atölye açılması, düzenlenmesi ve donatılması, yönetmelikle düzenlendiğinden, okul yöneticilerinin keyfi durumlarına bırakılmamalıdır. Görsel sanatlar öğretmenleri derslerine sahip çıkmalı sanat eğitiminin hak ettiği yere gelmesi için ellerinden geleni yapmalıdırlar.

Araştırmamızın ana konusu olan ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitiminin yapıldığı fiziki mekânların değerlendirilmesiyle ilgili olarak, çalışma yaptığımız bütün okulların birbirinden farklı fiziksel ve donanımsal özelliklere sahip

olduğu görülmüştür. Bu nedenle sanat eğitiminde bir standart oluşturma çalışmasının başlatılması gerekmektedir. Akademisyenler ve sanat eğitimcileri tarafından bir kurul oluşturularak durum tespiti yapılmasının ardından çözüm önerileriyle beraber, elde edilen veriler Milli Eğitim Bakanlığı'na sunulmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nca başlatılacak çalışmalar bütün okullarda hayata geçirilmelidir.

Yaptığımız araştırma sonucunda, görsel sanatlar eğitiminin yapıldığı fiziki mekânların standartları arasında yer alabileceğini düşündüğümüz maddeleri şöyle sıralayabiliriz.

- Her okulda görsel sanatlar atölyesi oluşturulmalıdır.
- Atölyelerde çalışacak öğrencilerin sayısı 20 kişiyi geçmemelidir.
- Atölyeler, okulların zemin katında yer almalıdır.
- Atölyelerin fiziki alanlarını belirlerken, öğrenci sayıları dikkate alınmalı, her öğrenci için en az 2 m²'lik bir çalışma alanı oluşturulmalıdır.
- Çalışmalarda kullanılacak su ihtiyacını karşılayacak ve kullanılan malzemelerin temizliğinin yapılabileceği yeterli sayıda lavabolar yer almalıdır.
- Atölyeleri yeteri kadar doğal ışık alan alanlarda yer almalı, ayrıca yapay ışık sistemlerinin döşenmelidir.
- Atölyelerde havalandırma sistemi bulunmalıdır.
- Atölyelerinde karartma perdeleri bulunmalıdır.
- Bilgisayar, projeksiyon, ses sistemi gibi elektronik cihazlar bulunmalıdır.
- Yazı tahtası, şövale, model kaidesi, büst, anatomi objeleri, çalışma önlükleri gibi yardımcı araç ve gereçler bulunmalıdır.
- Malzemelerin ve öğrenci çalışmalarının yerleştirilmesi için yeterli sayıda dolaplar olmalıdır.
- Atölyenin yakınında yedek depolar bulunmalıdır.
- Öğrenci sayısına göre, kolay temizlenip taşınabilen masa ve sandalyeler(tabure) yer almalıdır.
- Atık malzeme depoları oluşturulmalıdır.
- Islak çalışmalar için kurutma rafları olmalıdır.
- Öğrenci çalışmaları için malzeme havuzları oluşturulmalıdır.
- Öğrencilerin hoşuna gidebilecek duvar renkleri seçilmelidir.
- Atölyede sergileme alanları oluşturulmalıdır.
- Atölye içerisinde öğretmene ait ayrı bir dinlenme ve çalışma alanı oluşturulmalıdır.
- Fotoğraf, seramik, heykel gibi çalışmalar için atölye içerisinde özel çalışma alanları oluşturulmalıdır.
- Uyarı panoları ve özel araç kullanım kılavuzları bulundurulmalıdır.
- Atölyelerde ilk yardım seti bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, T., (2014). *Akademik ve disiplinler arası yeni sanat eleştirisi kuramı*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Alakuş, A.O. – Mercin, L., (2011), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Artut, K., (2013). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayaydın, A., (2009), *Güzel sanatlar eğitimi resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının sorunları ve çözüm önerileri*. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı: 30. s. 37-42
- Aykut, A., (2006). *Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 21. s.33-42
- Buyurgan, S.-Buyurgan, U., (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Erbay, M., (2000). *Plastik sanatlar eğitimi'nin gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Erbay, M., (2013). *Sanat eğitimi üzerine*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Fischer, E., (2013): *Sanatın gerekliliği*. İstanbul: Sözcükler Yayınları.
- İstifoğlu, O., (2011). *Görsel sanatlar tasarımında duyuşsal etkileşim ve yaratıcılık*. Başkent Üniversitesi, 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu, Bildiriler Kitabı.
- Kırıoğlu, O. T., (2014). *Sanat bir serüven*. İstanbul. Pegem Akademi Yayınları.
- Kırıoğlu, O. T., (2005). *Sanatta eğitim görmek öğrenmek yaratmak*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. Resmî gazete. Sayı: 28758, Altıncı kısım. Dördüncü bölüm. Eğitim ortamları. Okul bina ve tesisleri. 7 Eylül 2013.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, [Çevrim-içi:
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogrkurumyon_1/ortaogrkuryon_2.html,
Erişim Tarihi: 20.Şubat.2014

Özsoy, V., (2003). *Görsel sanatlar eğitimi. Resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Özsoy, V., (2015). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Read, H., (2014). *Sanatın anlamı*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

San, İ., (2010). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Selçuk, G., (2010). *TEGV düşler atölyesi gönüllü kitabı*. İstanbul: TEGV Yayınları.

Tapies, A., (2014). *Sanat pratiği*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Tonguç, E., (2001). *Bir eğitim devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç. (yaşamı, öğretisi, eylemi)* Ankara: Güldikeni Yayınları.

Ünver, E., (2002). *Sanat eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yolcu, E., (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

EKLER

Ek 1. Okullarında Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunan Öğrenciler İçin Hazırlanmış Anket Formu

Sevgili öğrenciler,

Bu anket Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen bir yüksek lisans tez çalışmasının gereği olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın amacı; orta öğretim kurumlarında görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziki mekânların tespiti ve bu mekânların durumu hakkında değerlendirme yapmaktır. Vereceğiniz cevaplar araştırmanın sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

Anket 25 sorudan oluşmaktadır. İsim yazma zorunluluğu yoktur.

İlginize teşekkür ederim.

Recep ORĞUN

ANKET SORULARI

Cinsiyetiniz: Kız
 Erkek

Şubeniz: .....

Okulunuzun adı: .....

1- Görsel sanatlar dersinde atölyenizi kullanabiliyor musunuz?

Evet Hayır

2- Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar büyük olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

3- Görsel sanatlar atölyenizde çalışırken kullandığınız malzemeleri saklayabileceğiniz dolaplarınız var mı?

Evet Hayır

4- Görsel sanatlar atölyenizde kullanabileceğiniz lavabolar var mı?

Evet Hayır

5- Görsel sanatlar atölyenizde yeteri kadar masa ve sandalye (tabure) var mı?

Evet Hayır

6- Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar ışık aldığını düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

7- Görsel sanatlar atölyenizin havalandırma durumu yeterli mi?

Evet Hayır

8- Görsel sanatlar atölyenizde çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz panolar var mı?

Evet Hayır

9- Görsel sanatlar atölyenizde ünlü sanatçıların çalışmalarının kopyaları var mı?

Evet Hayır

10- Görsel sanatlar atölyenizde müzik dinleye biliyor musunuz?

Evet Hayır

11- Görsel sanatlar atölyenizde projeksiyon, televizyon, DVD, gibi elektronik cihazlar var mı?

Evet Hayır

12- Görsel sanatlar atölyenizde atık malzemeleri saklayabileceğiniz bir yer var mı?

Evet Hayır

- 13- Görsel sanatlar atölyenizde şövale, büst, model kaidesi gibi dersi destekleyici araçlar var mı?
 Evet Hayır
- 14- Görsel sanatlar atölyenizin karartma perdeleri var mı?
 Evet Hayır
- 15- Görsel sanatlar atölyenizin oturma düzeni sizce uygun mu?
 Evet Hayır
- 16- Görsel sanatlar atölyenizin olması sizi mutlu ediyor mu?
 Evet Hayır
- 17- Görsel sanatlar atölyenizin olması yaratıcılığınızı olumlu etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 18- Görsel sanatlar atölyeniz olmasaydı, bu durum sizin için bir kayıp olur muydu?
 Evet Hayır
- 19- Görsel sanatlar atölyenizin olması sizce öğretmenin daha etkili ders işlemesini etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 20- Görsel sanatlar atölyenizin yeteri kadar temiz olduğunu düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır
- 21- Görsel sanatlar atölyenizde çöp kutusu ve temizlik malzemeleri var mı?
 Evet Hayır
- 22- Görsel sanatlar atölyenizi rahat bir çalışma ortamı olarak görüyor musunuz?
 Evet Hayır
- 23- Görsel sanatlar atölyenizi değiştirmek ya da içine bir şeyler eklemek ister miydiniz?
 Evet Hayır
- 24- Görsel sanatlar atölyenizin duvar rengi hoşunuza gidiyor mu?
 Evet Hayır
- 25- Görsel sanatlar atölyenizin olması derse olan ilginizi olumlu etkiliyor mu?
 Evet Hayır

Ek.2. Okullarında, Görsel Sanatlar Atölyesi Bulunmayan Öğrenciler İçin Hazırlanmış Anket Formu

Sevgili öğrenciler,

Bu anket Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen bir yüksek lisans tez çalışmasının gereği olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın amacı; orta öğretim kurumlarında görsel sanatlar dersinin işlendiği fiziki mekânların tespiti ve bu mekânların durumu hakkında değerlendirme yapmaktır. Vereceğiniz cevaplar araştırmanın sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

Anket 25 sorudan oluşmaktadır. İsim yazma zorunluluğu yoktur.

İlginize teşekkür ederim.

Recep ORĞUN

ANKET SORULARI

Cinsiyetiniz: Kız
 Erkek

Şubeniz: .....

Okulunuzun adı: .....

- 1- Görsel sanatlar derslerini işleyeceğiniz bir atölyenizin olmasını ister miydiniz?
 Evet Hayır
- 2- Size göre okulunuzda görsel sanatlar atölyesi olarak kullanılabilir fiziki bir mekân var mıdır?
 Evet Hayır
- 3- Görsel sanatlar derslerinin sınıflarınızda mı işliyorsunuz?
 Evet Hayır
- 4- Görsel sanatlar dersi için bir atölyenizin olmayışı bu dersin işlenişini olumsuz etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 5- Yaptığınız çalışmalarını asabileceğiniz bir pano var mı?
 Evet Hayır
- 6- Çalışmalarınızı yaparken sınıfta temizlik problemi yaşıyor musunuz?
 Evet Hayır
- 7- Çalışmaları yaptığınız ortamdaki sıra ve masalar sizce uygun mu?
 Evet Hayır
- 8- Sizce çalışma yaptığınız ortamın ışık durumu yeterli mi?
 Evet Hayır
- 9- Sizce ortamın ısı durumu çalışmaya uygun mu?
 Evet Hayır
- 10- Görsel sanatlar dersini işlediğiniz ortamda lavabo var mı?
 Evet Hayır
- 11- Çalışmalarınızı yaparken zaman sıkıntısı yaşıyor musunuz?
 Evet Hayır
- 12- Çalışmalarınızı yaptıktan sonra sınıfınızı diğer dersler için hazırlamanız gerekiyor mu?
 Evet Hayır

- 13- Görsel sanatlar dersinin sınıfta işlenmesi bu dersten sonraki dersleri olumsuz etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 14- Görsel sanatlar dersinden sonra sınıfa gelen hoca sınıfın içinde bulunduğu durumdan şikâyet ediyor mu?
 Evet Hayır
- 15- Atölyenizin olmayışı dilediğiniz şekilde çalışmanızı engelliyor mu?
 Evet Hayır
- 16- Atölyenizin olmayışını ailenizle paylaştınız mı?
 Evet Hayır
- 17- Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar dersi için getireceğiniz malzemeleri, getirip getirmemenizi etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 18- Daha önce alt kademelerdeki okullarınızda görsel sanatlar atölyesi var mıydı?
 Evet Hayır
- 19- Sizce görsel sanatlar dersi için atölye gerekli midir?
 Evet Hayır
- 20- Atölyenizin olmayışı görsel sanatlar öğretmeninizin ders işleyişini etkiliyor mu?
 Evet Hayır
- 21- Görsel sanatlar dersinde grup çalışması yapabiliyor musunuz?
 Evet Hayır
- 22- Görsel sanatlar dersinin dışında, diğer zamanlarda sınıflarınızda çalışma yapabiliyor musunuz?
 Evet Hayır
- 23- Görsel sanatlar derlerini sınıfta işlerken kendinizi güvende hissediyor musunuz?
 Evet Hayır
- 24- Görsel sanatlar derslerini işlerken müzik dinleyebiliyor musunuz?
 Evet Hayır
- 25- Görsel sanatlar dersine ait atölyenizin olmayışıyla ilgili sorunları öğretmeninizle paylaştınız mı?
 Evet Hayır

Ek.3. Araştırma Kapsamındaki Okullar

Edremit ilçesi

şamran Anadolu Lisesi

Edremit Anadolu Lisesi

İpekyolu İlçesi

Van İ.M.K.B. Anadolu Öğretmen Lisesi

şehit İbrahim Karaoğlan Oğlu Anadolu Lisesi

Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi

Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi

Mesut Özata Anadolu Lisesi

Selahaddin-i Eyyubi Anadolu Lisesi

Telia Sonera Anadolu Lisesi

Bostaniçi Anadolu Lisesi

Cumhuriyet Anadolu Lisesi

Tuşba İlçesi

Van Atatürk Anadolu Lisesi

Abdurrahman Gazi And. Lisesi

Ahmed-İ Hani Anadolu Lisesi

Van Güzel Sanatlar Lisesi

Vali Haydar Bey Anadolu Lisesi

Ek.4. İzin Belgeleri

T.C
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

SAYI : 75654547-105-01-03/315
KONU:

27/05/2014

İLGİLİ MAKAMA

Enstitümüz Yüksek Lisans öğrencilerinden Recep ORĞUN' nun yürütmekte olduğu "Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekanların Değerlendirilmesi (Van İli Örneği)" konulu tez çalışmasını yapması Enstitümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Fuat TANHAN
Enstitü Müdürü

T.C.
TUŞBA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 55528543/100/ 350
Konu : Anket Çalışma İzni (Recep ORĞUN)

30/05/2014

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi: Recep ORĞUN'nun 29.05.2014 tarih ve bila sayılı dilekçesi

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisi Recep ORĞUN' "Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekânların Değerlendirilmesi" konulu araştırma kapsamında İlçemiz/Tuşba Ortaöğretim Okullarında uygulamak isteği ile ilgili dilekçe ekte gönderilmiştir.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisi Recep ORĞUN' nun söz konusu anket çalışması 28.02.2007 tarih ve 1084 sayılı Bakanlık Onayı ile yürürlüğe giren "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"nin 5. maddesi kapsamında belirtilen esaslara göre Araştırma Değerlendirme Komisyonumuzca değerlendirilerek, araştırma kapsamında yapılacak olan anket, gözlem, mülakat vb. uygulamalarının; müdürlüğümüze bağlı merkez ortaokul öğretmenlerine bizzat araştırmacı tarafından, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde ve anket araştırma çalışması tamamlandıktan sonra araştırma sonuç raporunun bir örneğinin müdürlüğümüze verilmesi koşuluyla gerçekleştirilmesinde herhangi bir sakınca olmadığı anlaşılmıştır.

Bir örneği müdürlüğümüze muhafaza edilen (4 Sayfa, 50 Soru) ölçek örneği çalışmasının müdürlüğümüze bağlı Ortaöğretim Okullarındaki öğrencilere 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılı ikinci dönemi içinde uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Baki KARABULAK
Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR
... / 05 / 2014

Muhlis CEYLANI
Milli Eğitim Müdürü

29/05/2014 Memur Nuran ERGÖL

29/05/2014 Şef Hazım OKAY

TUŞBA İLÇE MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ
Koçi Bey Cad. Hayat Market Üstü kat:3
VAN
Telefon : 0(432) 216 10 08-09
Fax : 0(432) 216 10 07
e-posta : tusba65@meb.gov.tr.
İnternet :

T.C
İPEKYOLU KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79668303/00-645
Konu :Recep ORĞUN

29/05/2014

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisi olan. Recep ORĞUN'un "Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekanların Değerlendirilmesi ile ilgili (Van İli Örneği)" adlı tez çalışması için aşağıda belirttiği okullarda anket çalışması için gerekli izninin verilmesi hususunda;

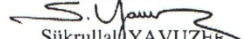
Olurlarınıza arz ederim.

Eşref YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR

.../05/2014

Şükrullal YAVUZEK
İlçe Milli Eğitim Müdürü

SN	OKULUN ADI
1	Bostaniçi Anadolu Lisesi
2	Cumhuriyet Anadolu Lisesi
3	Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi
4	Mesut Özata Anadolu Lisesi
5	Necip Fazıl Kısa Kürek Anadolu Lisesi
6	Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu Anadolu Lisesi
7	Selehaddini Eyyubi Anadolu Lisesi
8	Teliasonera Anadolu Lisesi
9	Van İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi

İpekyolu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
İnternet <http://>
e-posta:

Ayrıntılı bilgi için:
Tel: (0 432) 216 64 02
Faks:

T.C.
EDREMIT KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI: 55589074.- 200/294
KONU: Tez Çalışmaları

29/05/2014

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Birimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim Eğitimi Dalı'nda yüksek lisans "Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekanların Değerlendirilmesi (Van İli Örneği)" adı tez çalışmaları için İlçemiz Şamran Anadolu Lisesi ve Edremit Anadolu Lisesi'nin belirtilen okulların uygulanan anket çalışmalarına katılmaları müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde OLUR'larınıza arz ederim.

M. Maçit MUMCUOĞLU
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
29/05/2014
Duran ERYILMAZ
Kaymakam

Edremit İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TİF (0432) 3122435
Dahili-20

T.C.
TUŞBA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

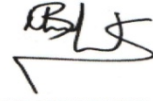
Sayı : 55528543/100/ 362

30/05/2014

Konu: Anket Çalışma İzni (Recep ORĞUN)

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüzüncü Yıl Üniversitesi yüksek lisans öğrencisi Recep ORĞUN'nun ortaöğretim kurumlarında yapmak istediği, "Ortaöğretim Kurumlarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Yapıldığı Fiziki Mekânların Değerlendirilmesi" konulu anket araştırma izni ile ilgili makam onay yazısı ve okul isim listesi ekte gönderilmiştir.
Gereğini rica ederim.

M.Baki KARABULAK
İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü

EKİ: Onay yazısı (1 sayfa)
Okul İsim Listesi (1 sayfa)

TUŞBA İLÇE MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ
Koçi Bey Cad. Hayat Market Üstü Kat:3
Telefon : 0(432) 216 10 08-09
Fax : 0(432) 216 10 07
e-posta : tusba65@meb.gov.tr
Internet :

